פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע — זעה 9 זייט

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 227 | Łódź, Czwartek 1 października 1931 r. | נייער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג כ׳ תשרי תרצ״ב | № 227

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

היינט — א זיצונג פון סיים

די רעדע פון פרעמיער ווערט ערווארט מיט שפאנונג

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט, דאָנערשטאָג, 4 אַ זייגער ביי טאָג קומט פאָר די ערשטע זיצונג פון דער נייער סיים־סעסיע. אין די סיים־קולואַרען איז שוין טער מעלדיג, ס׳זענען זיך שוין צונויפגעפאָהרען די דעפוטאַטען און די פערשידענע פראַקציעס האַלטען אַפּ בעראַטונגען.

דער סאַנאַציע־קלוב האָט גערופען אַ בעראַטונג אויף היינט 10 אַ זייגער פאַרמיטאָג.

אויך, דאָס יודישע „קאלא“ האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג, קיין קאָמוניקאַט וועגען דער דאָזיגער זיצונג איז נישט אַרויסגעגעבן גע־וואָרען.

אויף דער זיצונג פון די מיניסטאָרען, וואָס איז היינט פאָרגעקומען איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז פרעמיער פריסטאָר זאָל האַלטען אַ רעדע אויף דער ערשטער זיצונג. די רעדע פון פרעמיער ווערט ערוואַרט מיט שפאַנונג.

ערנסטער געזונד-צושטאנד פון פואנקארע

פ אַ ר י ז, 30 (פּאַט) דאָ זענען אָנגעקומען בעאונרוהיגענדע ידיעות וועגען דעם געזונד־צו־שטאַנד פון פּואַנקאַרע, וועלכער וואוינט אין זיין גוט אין לאטייגגען. זיין צושטאַנד איז אַן ערנסטער.

דער פעלקערבונד-ראט וועגען כינעזיש-יאפאנישען קאנפליקט

ג ע נ ף, 30 (פּאַט). דער פעלקערבונד-ראַט האָט היינט אָנגענומען בעשלוסען וועגען כינעזיש-יאַפּאַנישען קאָנפליקט. קודם כל איז גענומען גע־וואָרען צו קענטניש די ערקלערונג פון יאַפּאַנישען פאָרשטעהער, אַז יאַפּאַן האָט נישט קיין טעריטאָר־יאַלע צילען אין מאַנדזשוריען און ווען ס׳וועט געזיכערט ווערען דאָס לעבען פון די יאַפּאַנערן וועט דאָס מיליטער פון דאָרט צוריקגעצויגען ווערען.

דאַן איז גענומען געוואָרען צו קענטניש, אַז כינאַ פערפליכטעט זיך צו זיכערען די גאַנצקייט פון די יאַפּאַנער. ביידע צדדים זענען אויפגעפאָ־דערט געוואָרען איינצושטעלען נאָרמאַלע בעציהונ־גען. דער ראַט וועט זיך צונויפקומען דעם 14. אָקטאָבער, כדי צו קאָנטראָלירען די זאַכלאַגע אין מאַנדזשוריען.

געוואלט ערמארדען דעם וויצע-פרעזעס פון דער ווארשאווער באהן-דירעקציע

דער דירעקטאר איז ניצול געווארען פון טויט. — דער אנפאלער איז ארעסטירט

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האַלב 1 בייטאָג איז אין קאַבינעט פון וויצע־פּרעזעס פון דער וואַרשאַווער באַהן דירעקציע ערוואַרד זשענקעוויטש געקומען דער 60־יעהריגער סטעפאַן פּאַניאַטאָווסקי און נישט רעדענ־דיג קיין וואָרט, האָט ער אויסגעשאָסען 3 מאָל אויפן וויצע־פּרעזעס.

זשענקעוויטש האָט זיך פערשטעלט מיט אַ שטוהל און ער איז אַפילו נישט פערוואונדעט גע־וואָרען. דער אַנפאַלער איז אַרעסטירט געוואָרען, ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז דאָס אַ רעדו־צירטער באַהן־בעאַמטער, אָבער נישט דערפאַר האָט ער געוואָלט דערשיסען זשענקעוויטשען.

פּאַניאַטאָווסקי האָט צוזאַמען מיט זשענקע־וויטשען געאַרבייט אין רוסלאַנד, דער לעצטער האָט דאָרט אָפּגערעדט פּאַניאַטאָווסקיס ווייב און איז מיט איהר ענטלאָפען קיין פוילען. נאָך אַ געוויסער צייט איז פּאַניאַטאָווסקי אויך צוריקגעקומען קיין פוילען און אויף אַזאַ אופן געזוכט נקמה צו נעהמען אָן זשענקעוויטשען.

3 נאַוואָמיעסקאַ — טוך און קאָרט-געשעפט
Herman Włoski
לאָדז, נאַוואָמיעסקאַ 3 טעל. 114-92, פּראָנט 2-טער שטאָק
עמפעהלט צום איצטיגען הערבסט- און ווינטער-סעזאָן דעם רייכסטען אויסוואַהל פון די נייעסטע
דאַמען- און הערען-שטאָפען
ווי: לאַדזער, טאָמאַשאָווער, ביליצער, לעאָנאַרד׳ס און אויסל. אויסאַרבייטונגען
בעסטע קוואַליטעט! / נייעסטע מאָדע! / פאַבריקס-פּרייזען! / הורט און דעטייל!
געדענקט די אדרעס! געדענקט די אדרעס!
נאַוואָמיעסקאַ 3

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134—72
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמ.
און פון 7—9 אָוונד.
אַנ׳אָרט צו שלאָפען
פאַר 2 אָנשטענדיגע יונ־געלייט, איז אָפּצוגעבען.
צו ערפאַהרען
פּיעטריקאָווער 33,
אין 2-טען הויף, פּאַרטער־

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 85 יאָהר אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגער־מוטער, גרויסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע

ב״ע מיכלע אשת ר׳ נתן נטע ז״ל פרענקעל

(געבוירענע קאָוואַלסקאַ)

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, ד. 1. אָקט. 1931 (כ׳ תשרי תרצ״ב), 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז, נאַרו־טאָוויטשאַ 29, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

6596

הוי נפלה עטרת ראשנו!

בלב נשבר ונדכה הננו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו היקר באדם

נ. ע.

ר׳ טובי׳ צבי ב״ר אלכסנדר זיסקינד ז״ל ביאלער

ששבק חיים לכל חי אחרי מחלה כבדה וממושכה בעיר ברלין בשנת הס״ז לימי חייו.

ההלויה תהי׳ היום, יום ה׳, כ׳ לחודש תשרי תרצ״ב בשעה 11 בבוקר ממעונו בלאדז רחוב קילינסקי 96.

השרויה בצער ובכאב גדול ועמוק

משפחתו המתאבלת.

מאקדאנאלד אר׳סגעשלאסן פון דער פארטיי

די לייבאר=פארטיי האט אויסגעשלאסן אלע מיניסטארען און דעפוטאטען, וואס שטיצען די איצטיגע רעגירונג

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.) אויף דער היינטיגער זיצונג פון פארלאמענט האט דער אנפיהרער פון דער אפאזיציע הענדערסאן אנגעפרעגט וועגען דעם פונאנדערלאזען פון פארלאמענט און אויסשרייבען נייע וואהלען.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט מאקדאנאלד ענטפערען דעריויף ערשט סוף וואך.

אין די פאליטישע קרייזען ערקלערט מען, אז דער קעניג איז געגען נייע וואהלען, רעכענענדיג זיך מיט נייע וואהלען, האט דער אויספיהרונגס-קאמיטעט פון דער ארבייטער-פארטיי בעשלאסען אויסצושליסען פון דער פארטיי אלע מיטגלידער פון דער איצטיגער רעגירונג און זייערע אנהענגער. אזוי-ארום זענען אויסגעשלאסען געווארען פון דער פארטיי מאקדאנאלד, סנאודען, טהאמאס און אנדערע סאציאליסטישע מיניסטארען און וויצע-מיניסטארען, ווי אויך א רייה סאציאליסטישע דעפוטאטען, וואס אונטערשטיצען די איצטיגע רעגירונג.

כינעזישער אויסערן-מיניסטער אין דעמיסיע

לאנדאן, 30 (ספ. טעל.) דער אויסערן-מיניסטער פון דער נאנקינער רעגירונג ד"ר וואנג, אויף וועלכען ס׳איז לעצטענס געמאכט געווארען דער בלוטיגער אנפאל, האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע. אלס זיין נאכפאלגער איז בעשטימט געווארען דער ביזאיצטיגער כינעזישער גזאנדטער אין בערלין אלפרעד שא.

עדיסאן אויפן טויטען-בעט

לאנדאן, 30 (טז). דער געזונד-צושטאנד פון עדיסאן׳ען האט זיך שטארק פערערגערט. זיין צושטאנד איז א זעהר געפעהרליכער.

בעפרייט דעם מערדער הארזאק

פראג, 30 (י. ט. א. טעלעגראפיש). היינט האט דאס געריכט ארויסגעטראגען דעם אורטייל, לויט וועלכען הארזאק, וועלכער האט דער׳הרג׳עט 7 יודען, איז בעפרייט געווארען.

די געפאהר פון פערפלייצונג אין ווארשא איז אריבער

ווארשא, 30 (טעלעפאניש) דאס וואסער היינטער ווארשא האט אין דער פערגאנגענער נאכט ווייטער געשטיגען און דערגאנגען ביז 4 מעטער 86 צענטימעטער איבערן נארמאלען שטאנד.

די וואסער-וואך האט אנגעשטרענגט געארבייט די גאנצע נאכט, נאך האלבע נאכט זענען געווען זעהר געפעהרליכע מאמענטען, בעזונדערס געבען די ברעגעס פון פעלצאוויזנע, מארימאנט, פטאק, ביעלאן. ס׳האט געפעהלט קוים 14 צענטימעטער, אז דאס וואסער זאל פערפלייצן די גאנצע אומגעגענד. אזא אונזיכערער צושטאנד האט געדויערט א גאנצע נאכט.

ערשט 8 א זייגער אין דערפריה האט דאס וואסער אנגעהויבען עפיס צו פאלען.

כינעזער מארדען די יאפאנער

יאפאן וויל שיקען קריגס-שיפען קיין האנג-קאנג

טאקיא, 30 (ספ. טעל.) אין דער שטאט האנג-קאנג, וואס איז אונטער דער ענגלישער הערשאפט, זענען פלוצלונג אויסגעבראכען אנטי-אפאנישע עקסצעסען.

א גרופע כינעזער האבען איינגעארדענט א פארמעלע שלאכט אויף די יאפאנער. מ׳האט ארויסגעשלעפט די יאפאנער פון זייערע וואוינונגען און אין די אויגען פון דער ענגלישער פאליציי, האט מען זיי ערמארדעט.

די יאפאנער זענען ענטלאפען אין די אויסלענדישע קאנסולאטען. 9 יאפאנער האט מען געפינען טויטע אויף דער גאס. דער גובערנאטאר פון האנג-קאנג האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג דער פאליציי צו שיסען אויף די כינעזער אהן ווארנונג.

טאקיא, 30 (ספ. טעל.) דער פאגראם אויף די יאפאנער אין האנג-קאנג דויערט ווייטער. די ענגלישע מאכט האט נישט געקענט פעהרשען די לאגע. דער כינעזישער המון מארדעוועט די יאפאנער, פיל יאפאנישע אונטערנעהמונגען זענען דעמאלירט געווארען.

דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער האט זיך געווענדעט צו דער ענגלישער מאכט, אז זי זאל ערלויבען ארויסצושיקען קריגס-שיפען קיין האנג-קאנג.

לאנדאן, 30 (טז) לויט א מעלדונג פון טאקיא, האבען נאהענט פון מוקדען 3000 כינעזישע סאלדאטען אויסגעמארדעט 400 קארעאנישע פארמערס. יאפאנישע מיליטער-אפטיילונגען זענען געגאנגען צו הילף די פארמערס.

לאנדאן, 30 (טז) היינט אין ווידער אויף דעם שטח מוקדען-פעקינג א פאסאזשיר-צוג בעפאלען דורך א גרופע כינעזישער רויבער-זעלנער. דער צוג איז איינגאנצען אויסגערויבט געווארען. דער רויב-אנפאל איז פארגעקומען אויף דעמזעלבען ארט, אויף וועלכען ער׳שט מיט עטליכע טעג צוריק האבען די רויבער אויסגערויבט א צוג און דער׳הרג׳עט 31 מענשען.

72 מיליאן זלאטים

וועלען ברענגען די נייע שטייערען

ווארשא, (30 טעלעפאניש). ווי בעקאנט האט די רעגירונג אריינגעטראגען אין סיים א רייה נייע שטייער-פראיעקטען. לויט אויסרעכענונגען וועלען די נייע שטייערען אריינברענגען 72 מיליאן זלאטעס הכנסה.

וואלוטע=כאאס אין דער וועלט

ס׳פאלט איצט דער עסטרייכישער שילינג

ניו-יארק, 30 (ספ. טעל.) דער ענגלישער פונט האט זיך ווידער אביסעל געהויבען. ביים אנהויב פון דער היינטיגער בערזע האט מען געצאהלט 3 דאלאר מיט 91 צענט און דערנאך 3 דאלאר מיט 95 צענט פאר א פונט. דאס מאכט אויס 35 מיט א האלבען זלאטי פאר א פונט.

ווארשא, 30 טעלעפאניש) אויף דער ווארשעווער בערזע איז נעכטען געווען א גרויסע נאכפראגע נאך גאלד. פאר א גאלד-רובל האט מען געצאהלט 5 זל. מיט 10 גר. (נעכטען נאר 5 זל.)

דער דאלאר איז געבליבען אהן ענדערונג 8 זל. 91 גר.

דערפאר האט נעכטען אנגעהויבען צו פאלען דער עסטרייכישער שילינג.

10 טויזענד טאן קוילען פאר ארבייטסלאזע

ווארשא. 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) „באנק פאלסקי" האט צוגעשיקט 20 טויזענד זלאטים פאר׳ן קאמיטעט צו העלפען די ארבייטסלאזע.

צו דעם זעלבען צוועק האט די אויבערשלעזישע קוילען-אינדוסטרי געשאנקען 10 טויזענד טאן קוילען.

העלפט דעם „הכח" בויען א יודישען ספארט=פלאץ

שטויסט נישט אייער יוגענד איז פרעמדע הענד!

דעם שענסטען הוט מענער=הוט

און דאס שענסטע ספארט-היטעל

איז צו בעקומען נור אין דער בעקאנטער פירמע „SPLENDID" אין א גרויסען אויסוואהל

11=טער ליסטאפאד 31 (קאנסטאנטינער)

צוליב׳ן קריזיס זענען די פרייזען בעדייטענד פערקלענערט!

ווי: גלעזער, פאסונגען, פאטעראלען און זעמטליכע צודאטען צו

בריללען

קויפט נור אין ווארשא!

וויכטיג פאר זייגערמאכער פון לאדזער פראווינץ!

ברילען=אפטיק

ווי: גלעזער, פאסונגען, פאטעראלען און זעמטליכע צודאטען צו אלפרארט ברילען קויפט נור אין דער ערשטער הורט-קוועלע אין

ווארשא, נאלעווקי 17, ביי יוסף הערשקארן

וועלכער בעזיצט דעם גרעסטען און שענסטען אויסוואהל צו ביליגע פאבריקס=פרייזען.

אכטונג! אין לאדז בעזיצט קיינע פיליאלע. אויף וואונש דער ג׳ קונדשאפט שיק איך ארויס דעם קלענסטען קוואנטום פון 1 זל. א. א. ביי בעשטעלונגען פון 25 זל. אן ווערט נישט צוגערעכענט פאר פערפאקונג און פארטא פאדערט אומזיסט פרייז-קוראנטען און אויפקלערונג-מאטעריאל.

שוינט אייער געלד

און צאהלט נישט איבער ביים קויפען שטרימפף, שקארפעטען, קינדער-שטרימפף, האנדשוה, רעפארם, פיגי, זיידענע פילדעקאס, מאקא, קאמנארן, הערן-העמדער, קרעגען, קראוואטען, שעלקעס אייגענע אויסארבייטונג אויך פון די גרעסטע פאבריקען ערשפארען געלד קאנט איהר זיך נאך דעם בעזוכען אונזער גאלאנטערי-מאגאזין פון

בעללאדי

נאווראט 8.

איינקויף נישט געצווינגען

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

מצבות פון 30 זל. אן ביז צו די טייערסטע גראניט דענקמאלען פיהר איך אויס ביליג און סאליד. אויף וואונש בעזוך איך די ג. קונדשאפט אויך אין דער פראווינץ. קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג פירמע "Granit"

לאדז, פאמארסקא 39.

Dr. med. REICHER

פאלודניאווא 28. טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג

נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9—1 בייטאג.

Dr. B. Robinson

פיעטריקאווער 10, טעל. 86=131

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 142=13

נעמט אן שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5 8,

זונטאג און יו"ט 9—1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

Dr. Różaner

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנקהייטען און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98

נעמט אן פון 8—10; 4—8 אווענד.

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייט

צוריקגעקעהרט

טראגוטא 12, טעל. 175-10.

נעהמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוו. 1754

כעמיש=באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

— פון — מאגיסטער נ. שאץ

פיעטריקאווער 37, 2 שטאק פראנט

אנאליזען פון קאל, אורין, לייכען א. אנד.

מעסיגע פרייזען. מעסיגע פרייזען

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער=שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ=פרייזען

נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

Lekarz-Dentysta

St GELBERG

Zawadzka 14, tel. 108 33

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אווענד.

Dr. J. Herszfinkiel

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

Zawadzka 15, tel. 111-87

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. I. FAJWLEWICZ

צוריקגעקעהרט

שרודמיעסקא 16, טעל. 117-61

מארשאל פילסודסקי פאהרט קיין מצרים

וואו ער וועט פערברענגען דעם גאנצען הערבסט

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש) פון בעלוועדער קומען אן ידיעות, אז מארשאל פילסודסקי וועט אינגיכען אפפאהרען קיין מצרים, וואו ער וועט פערברענגען דעם גאנצען הערבסט. מיט'ן מארשאל וועט מיטפאהרען דער דאקטאר וואישינסקי.

פראפ. בארטעל זאל צוריק אריינטרעטען אין דער רעגירונג

אזעלכע קלאנגען געהען ארום אין די פאליטישע קרייזען

לעמבערג, 30. (טעלעפאניש) דער געוועזענער פרעמיער פראפ. בארטעל האט היינט אפגעהאלטען א לאנגע קאנפערענץ מיט'ן לעמבערגער וואיעוואדע, ד"ר ראזשניעצקי.

אין די פאליטישע קרייזען געהען ארום קלאנגען, אז פראפ. בארטעל זאל צוריק אריינטרעטען אין דער רעגירונג, אדער זאל ווערען וואיעוואדע פון די פעראייניגטע וואיעוואדזשוועס אין מזרח גאליציען.

הכנות צום „בריסקער" פראצעס

דער פראקוראר רופט 180 עדות

ווארשא, 30 (טעלעפאניש) ביז נעכטען זענען נאך אין קריידגעריכט נישט אנגעקומען קיין אפעלאציעס געגען דעם משפט'ן זיי אין ווארשא פון די איבריגע אנגעקלאגטע אין „בריסקער" פראצעס.

די אויפפאדערונגען אין געריכט אריין האבען שוין דערהאלטען אלע אנגעקלאגטע און די בעשולדיגונגס-עדות, וואס זייער צאהל בעטרעפט 180. וויפיל עדות ס'וועט רופען די פערטיידיגונג איז נאך נישט בעקאנט.

א סערזשאנט דערשאסען א מיידעל

און דערנאך בעגאנגען זעלבסטמארד

ק א ט א וו י ץ, 30 (טו) אין א צוקערניע אין קראליעווסקא הוטא איז אריינגעקומען א סערזשאנט מיט א מיידעל, זיי האבען בעשטעלט טיי, פלוצלונג האט דער סערזשאנט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און דערשאסען אויפ'ן ארט דאס מיידעל. דער סערזשאנט איז דאן אוועק צו דעם מיידעלס מוטער און זי געוואלט דערשיסען, דער פרוי איז געלונגען צו עטלויפען. דער סערזשאנט איז דאן בעגאנגען זעלבסט מארד.

דער פראנצויזישער פרעמיער

קומט קיין אמעריקא ד. 20 אסטאבער

נ י ו - י א ר ק, 30. (טו) דער פראנצויזישער פרעמיער לאוואל וועט קומען קיין וואשינגטאן, דעם 20. אקטאבער.

63 מלוכות וועלען אנטיילנעהמען

אין דער קומענדיגער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

ג ע נ ף, 30 (טו) דער פעלקער-בונד-ראט האט אויסגעארבייט א פראיעקט, אז צו דער ענטוואפנונגס קאנפערענצען זאלען איינגעלאדען ווערען 63 מלוכות. פון 25 מלוכות איז שוין אנגעקומען אנ'ענטפער, אז זיי נעהמען אנטייל אין דער קאנפערענץ, די איבריגע מלוכות זענען אויפגעפאדערט געווארען צו מעלדען זייער אנטייל ביז'ן 1. נאוועמבער.

ווידער אנ'אעראפלאן-קאטאסטראפע

2 פליהער שטערבליך פערוואונדעט

וו א ר ש א, 30. (טעלעפאניש) נעכטען זענען פון ווארשא ארויסגעפלויגען 13 אוויאנעטקעס אויף א קאנקורס. אין בארא נאוויטש איז מיט איינע פון די אוויאנעטקעס געשעהען אנ'אומגליק. דער אעראפלאן איז צושמעטערט געווארען. ביידע פליהער מאריסאן און יורעק זענען שטערבליך פערוואונדעט געווארען.

בעקעמפען די נויט, וואס האט בעהערשט די וועלט

ערקלערונג פון פראנצ. פרעמיער נאך זיין וויזיט אין בערלין

פ א ר י ז, 30 (ספ. טעל.) בריאן און לאוואל, וועלכע זענען צוריקגעקומען פון בערלין, זענען אפגעוואארט געווארען אויף דער באהן פון אלע מיניסטארען און פון דייטשען געזאנדטען.

פאר'ן באהנהויף האט אויך אפגעוואארט א גרויסער עולם, וועלכער האט ענטוזיאסטיש בעגריסט די צוריקגעקומענע מיניסטארען.

בעת דער רייזע האט לאוואל געהאט א געשפרעך מיט די פראנצויזישע זשורנאליסטען און האט ערקלערט:

מיר האבען אין בערלין ערפילט א דעליקאטע מיסיע, דאס שאפען פון א פראנצויזיש-דייטשער קאמיסיע איז פערווירקליכט געווארען.

אלע פעראָרדנונגען, וועלכע וועלען אונטערגענומען ווערען, כדי צו בעקעמפען די נויט, וואס האט בעהערשט די וועלט, פיהרען אונז אין דער ריכטונג פון גרעסערען גלייכגעוויכט און זענען א שריט פאראויס צו פערפעסטיגען דעם שלום.

אזוי ווי נעכטען אין בערלין, אזוי וועל איך אויך אין וואשינגטאן טוען אלץ אין נאמען פון פראנקרייך, כדי אנטיילצונעהמען אינ'ם אויספיהרען פון די נייע און שווערע אויפגאבען, וועלכער דער וועלט-קריזיס לעגט ארויף אויף דער פראנצויזישער רעגירונג.

בריאן און לאוואל אויפ'ן וואקזאל פאר זייער אפפאהרען פון בערלין

פון רעכטס: ברינינג, לאוואל, בריאן, סורציוס

פרעזידענט הינדענבורג

ווערט 84 יאהר אלט

גרויסע מיסברויכען אין ווארשעווער לאקאטארען-פעראיין

לייטער מיט דער סעקרעטארין האבען געמאכט שותפות

וו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין ווארשעווער לאקאטארען-פעראיין זענען ענטדעקט געווארען גרויסע מיסברויכען. דער לייטער פון ביורא באיאנאוויטש און די סעקרעטארין אדאמטשעווסקא האבען פערשוועגדעט פיל געלד. דאס געלד שטאמט פון לאקאטארען, וועלכע האבען דאס דעפאנירט אין פעראיין פאר די ווירטסלייט, וועלכע האבען דאס עלר נישט געוואלט צונעהמען. ביידע זענען ארעסטירט.

שטרייק פון יודישע לעהרער אין ווילנא

ווילנע, 30 (ספ. טעל.) דער קאנפליקט צווישען דער יודישער קהלה מיט די יודישע לעהרער וועגען דעם נישט אויסצאהלען די שכירות דויערט ווייטער. די לעהרער האבען ערקלערט א שטרייק. נעכטען זענען שוין נישט פארגעקומען קיין לימודים אין 8 שולען, אין וועלכע ס'לערנען זיך 4000 קינדער.

גובערנאטאר פון דער ענגלישער באנק אין דימיסיע

לאנדאן, 30 (טו). דער גיבערנאטאר פון ער ענגלישער מלוכה-באנק נארמאן האט אפגעגעבען א ביטע וועגען דימיסיע, מ'ווייסט נאך נישט אויב די דימיסיע וועט אנגענומען ווערען.

פראנצויזישע רעגירונג צופרידען

פונ'ם רעזולטאט פון בערלינער וויזיט

פאריז, 30. (טו) היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון מיניסטארען-ראט אונטער פארזיץ פון רעפובליק-פרעזידענט. די מיניסטארען לאוואל און בריאן האבען אפגעגעבען א בעריכט וועגען זייער רייזע קיין בערלין. דער מיניסטארען-ראט האט אויסגעדריקט א דאנק די מיניסטארען פאר זייער ערפאלגרייכער רייזע.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ

פעהנער מיט שטעקלעך אין פערשידענע קאלירען אויף הירט און ענצעל. צו די ביליגסטע פרייזען איז צו בעקומען ביי וועלניאזש פיעטריקאווער 27 און אלט-שטאט 1

געדענקט דעם אדרעס

די ענטוזיאסטישע אויפנאהמע

פון חיים-נחמן ביאליק אין לאדז

נעכטען, 4 א זייגער מיט 10 מינוט איז מיט'ן ווארשאווער-ווינער באהן געקומען קיין לאדז דער בעריהמטער העבראישער דיכטער חיים נחמן ביאליק

ער איז קיין לאדז געקומען אין דער בעגלייטונג פון די לאדזער מיטגלידער פון „תרבות". די ה"ה ד"ר ירמיה פרענקעל און משה לימאן.

אויפ'ן פעראן האט דעם חשוב'ן גאסט מקבל פנים געווען דער לאדזער אויפנאהמס-קאמיטעט אין בעשטאנד פון ד"ר ברוידע, דעפ. ד"ר ראזענבלאט, פרעזעס באריס עטינגאן, קאנסול מאקס קאן, רעד. י. אונגער, ד"ר טארטאקאווער, דיכטער יצחק קאצענעלסאן. א. א.

א חוץ דעם האבען גרויסע מאסען פובליקום בעלאגערט דעם וואקזאל, וואו ס'זענען אויך געקומען טויזענדער קינדער פון די העבראישע גימנאזיומס מיט זייערע פאהנער.

אונטער א שטורם פון אפלאדיסמענטען און הידד-אויסרופען, איז ביאליק אפגעפאהרען אין „גראנד-האטעל", וואו ער וועט לאזשירען די פאר טעג, וואס ער וועט פערברענגען אין לאדז.

גייסטרייכער רעפעראט פון דיכטער

וועגען „גרויסען און קליינעם ציוניזם"

נעכטען האט ביי א פול-געפאקטען פילהארמאניע זאל, פאר א פייערליך - געשטימטען עולם, דער גרויסער העבראישער דיכטער חיים נחמן ביאליק געהאלטען זיין רעפעראט וועגען „גרויסען און קליינעם ציוניזם".

די פייערליכע פערזאמלונג האט געעפענט ד"ר ברוידע, וועלכער האט בעגריסט דעם גרויסען גאסט אין נאמען פון קבלת-פנים-קאמיטעט.

דאן האט אין נאמען פון ציוניסטישען קאמיטעט בעגריסט ה' לימאן; פון התאחדות — ד"ר טארטאקאווער, פון „מזרחי", הרב גוטקאווסקי, פון „וויזא" — פרוי ספעקטאר, פון די יודישע גימנאזיעס, „הזמיר", „שיר" און אנדערע אינסטיטוציעס — ד"ר פרענקעל, אין נאמען פון די העבראישע ליטעראטען און זשורנאליסטען — יצחק קאצענעלסאן.

דאן האט גענומען דאס ווארט דער דיכטער ביאליק. ער האט געהאלטען אין א הערליכען העבראיש, א גייסטרייכען רעפעראט וועגען די גרונד-געדאנקען, וואס האבען איינגענומען און לויט וועלכע ס'האט זיך געריכטעט דאס יודישע פאלק פון די עלטסטע צייטען ביז איצט און וועגען דער „קאנסטיטוציע", וואס דארף איצט געשאפען ווערען פאר'ן ציוניזם, וועלכע טאר נישט זיין קיין שטימונגס-ציוניזם, נאר א גרויסע און אפפערוויליגע ארבייט פאר דער גרויסער אויפבוי - ארבייט.

דער רעפעראט איז געווען אדורכגעפלאכטען מיט זעלטענע גייסטרייכע געדאנקען און אונגעהויערער חריפות און דער עולם האט געשלונגען יעדעס ווארט פון דעם גרויסען מייסטער.

די אוואציעס פאר'ן גאסט האבען גאר נישט געגומען קיין סוף. דער דיכטער האט אויך דערמאהנט זיין אנוועזענהייט אין לאדז מיט 20 יאהר צוריק. מיט'ן געזאנג פון התקוה און התקיה איז די פייערליכקייט פערענדיגט געווארען.

א גענויען בעריכט וועלען מיר ברענגען.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELO A 6.

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט בייטאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

לאדז 1 אקטאבער 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 1 אקטאבער 1931

היינט

ערעפנונג פון דער סיים-סעסיע

אין אינערליך־פאליטישען לעבען ביי אונז אין לאנד שטעהען מיר תמיד פאר רעטענישען, און ווערט איין רעטעניש געלעזט, שווימט באלד ארויף א צווייטע, ס׳איז געווען א מין פראגע אויף צו טרע־פען: וועט דער סיים צונויפגערופען ווערען, און אויב יא — איז ווען. אלזא דער סיים איז צונויפגע־רופען געווארען ,היינט קומט ער זיך צונויף אויף זיין ערשטער זיצונג. ער קומט זיך אפילו צונויף פריהער, ווי דאס וואלט געדארפט פאסירען ביי א נארמאלער ביודזשעט־סעסיע. אבער מיט'ן צונויפ־קומען זיך פון סיים איז לחלוטין נישט געלעזט די פאליטישע שאראדע: וואס מיינען די דעצידי־רענדע פאקטארען מיט דעם סיים, וואסער כוונה האבען זיי בנוגע דעם פוילישען פארלאמענט, צי וועט דעם סיים געגעבען ווערען די מעגליכקייט צו שפי־לען די ראלע, וועלכע עס דארף שפילען א פאר־לאמענט אין א דעמאקראטישער מלוכה, אדער נישט צי שטעהן מיר פאר א נייעם קורס לגבי דעם פארלא־מענט אדער ניין, צי וועט די רעגירונג בלויז אויס־נוצען די מעהרהייט וועלכע זי בעזיצט אין סיים, אלס א געהארכזאמער ערפילער פון איהרע אינ־סטרוקציעס, אדער פון סיים וועט קאנען אויך א־רויסגעהן א ווירקזאמע און שעפערישע איניציאטיוו.

דער סיים קומט זיך צונויף ביי אויסערגעוועהנ־ליך קאמפליצירטע און שווערע בעדינגונגען, סיי אויפ'ן אינטערנאציאנאלען געביט, סיי אין אינערלי־כען לעבען פון לאנד. די אינטערנאציאנאלע לאגע שטעהט אונטער'ן צייכען פון געוואלדיגע ווירטשאפט־ליך־פינאנציעלע קאטאסטראפעס, פון וועלכע פוי־לען האט דערווייל נישט געליטען בלויז צוליב'ן נעגאטיווען טעם, ווייל מ'האט דעם לאנד נישט פערטרויט, נישט קרעדיטירט. די אינערליכע לאגע איז אונגעהויער שווער; נישט אפגעפטרט דעם קרי־זיס־זומער, געהען מיר מיט דער גאנצער פארע אריין אין קריזיס־ווינטער מיט אלע זיינע גרוילען און שרעקען, מיט א באגאזש פון באנקראטען און ליי־קווידאציעס פון אונטערנעהמונגען, מיט פערלעגענע שטייערען, וועלכע ס'איז אונמעגליך איינצומאהנען, ווייל פון טויטע קאן מען נישט רייסען, מיט הונדער־טער טויזענדער ארבייטסלאזע, וואס זענען בעדראהט פון הונגערנויט און מיט ארבייטענדיגע מאסען, וואס פערדינען קוים אויף חיונה.

אט די לאגע וואלט דאך געדארפט אויפ־הייבען די ענערגיע און איניציאטיוו פון די געזעצ־געבערישע אנשטאלטען; אין דעם מאמענט וואלט מען דאך פון דארט געדארפט הערען דאס ווארט און זעהען די טאט, וועלכע דאס לאנד ערווארט אין דער ביטערער נויט.

אויסזיכטען דערויף זענען צוויפעלהאפטע, די צווי גרויסע פאליטישע לאגערען, וואס וועלען זיך צונויפטרעפען אין סיים, די רעגירונגס־מעהרהייט און די אפאזיציע קומען גרייט צום קאמף און וועג־בען א צוזאמענארבייט, וועגען א געגענזייטיגער פער־שטענדניש איז קיין רייד נישטא. פונקט ווי כדי אונ־טערצושטרייכען דעם תהום, וואס ליגט צווישען די ביידע פאליטישע פאקטארען, ווערען גלייכצייטיג מיט'ן צונויפקומען פון סיים געמאכט די הכנות צום פראצעס פון די געוו. בריסקער ארעסטירטע; דאס געשפענסט, וואס האט חדשים־לאנג געשוועבט איבער דעם פאליטישען לעבען פון פוילען, וואס מאכט אונמעגליך, ווי די אפאזיציע האט ליב צו בעהויפטען צו בויען וועלכע ס'איז בריק צווישען די קעמפענדע צדדים, ווערט ארויסגעצויגען, און די ארבייטען פון סיים וועלען פארקומען ביים אקאמ־פאנימענט אין אפקלאנג פון די בריסקער געשעהענישען.

די רעגירונג קומט צום סיים מיט א ים געזעץ פראיעקטען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך א רייה קאמפליצירטע און שווערע, ווי דער ביודזשעט, שטייערען־פראגע, נייע אדמיניסטראטיווע פונאנ־דערטיילונג פון דער מלוכה, געזעץ־פראיעקט וועגען דער זעלבסטפערוואלטונג, געזעצען וועגען אר־בייטסלאזיגקייט א.ד.גל. דאס איז אנ'ארבייט, וואס אויב זי זאל גרינדליך און געוויסענהאפטיג געמאכט ווערען פאדערט זי א גרויסע אנשטרענגונג אויף א לאנגער צייט. צי וועט אין סיים זיין א געהעריגע אטמאספערע פאר ארבייט און צי איז די רעגירונג גענויגט צו שאפען פאר דעם סיים אט די אטמאס־פערע — דאס איז די רעטעניש, פאר וועלכער מיר ווערען אוועקגעשטעלט ביים היינטיגען טאג, ווען עס ווערט געעפענט די לאנג ערווארטעטע סיים־סעסיע, נאכ'ן גיצוואונגענעם אורלויב פון פיל חדשים.

פ. ב.

דער פוילישער מלוכה־מאן,

וואס האט נישט געהאט אין זיך קיין שפור פון אנטיסעמיטיזם

סקשינסקי האט געמאכט פאליטיק נישט מיט דער פויסט, נאר מיט עטיק

ד"ר י. טהאן ווידמעט אין „נ. דז." א גרע־סערן ארטיקעל געווידמעט דעם אנדענק פון טרא־גיש־אומגעקומענעם פוילישען מלוכה־מאן, דעם געוו פרעמיער און אויסערן - מיניסטער אלעקסאנדער סקשינסקי, ד"ר טהאן שטעלט זיך דערביי אויס־פיהרליך אפ אויף דער איניציאטיוו פון סקשינסקין צו ברענגען צו א פויליש־יודישער אוגאדע. ד"ר טהאן דערצעהלט :

ווען סקשינסקי איז צום צווייטען מאל געווען אויסערן־מיניסטער אין קאבינעט פון וולאדיסלאוו גראבסקין, האט פאסירט, אז ער איז איינגעלאדען געווארען קיין אמעריקא אויף א פארלעזונג. און דעמאלט האט ער געגעבען די איניציאטיוו אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען דער אזויגערופענער פויליש־יודישער „אוגאדע".

איך בין דעמאלט געווען דערין איבערצייגט אין וואס עס איז איצט אויף געוויס, אז סקשינסקי האט געוואלט קומען קיין אמעריקע מיט א פערטיגער אור־גאדע, כדי זיך דארט צו זיכערען א סימפאטישע שטימונג אין דער יודישער פרעסע און בכלל אין אמעריקאנער יודענטום. דאס קאן מען דאך איהם נישט פעראיבעל האבען, ער האט געוואלט האבען אין אמעריקע די בעסטע שטימונג פאר פוילען, דער־פאר האט ער געוואלט בעזייטיגען דורך דורכאויס עהרענהאפטע און עהרענווירדיגע מיטלען דעם אונ־ווילען, וואס האט געהערשט צווישען די אמעריקא־נער יודען פון די עלטסטע צייטען. אזא ה׳ סיידא, א שטייגער, וואלט אויף אזא איינפאל נישט געקומען.

איך ערלויב זיך צו בעהויפטען אז סקשינסקי האט מיטן גאנצען הארץ געשטרעבט דערצו די „אור־גאדע" זאל צושטאנדקומען, אז די יודען־פראגע אין פוילען זאל געלעזט ווער'ען אויף אייראפעאישען אופן אהן פאכען מיט דער בייטש און אהן „זשי־דזשיע זדעם טשאפקע". סקשינסקי האט געזעהען אין די פוילישע יודען פאקטיש גלייכבערעכטיגטע בירגער, און ער האט געוואוסט און מודה געווען, אז זיי ווער'ען אויף יעדען שריט בע'עוולהט, אז לגבי זיי האט די קאנסטיטוציע נאך אפילו נישט אנגעהויבען אריינצוגעהען אין לעבען. יעצט, ווען ער, צום בעדויערען, לעבט נישט, וועט איהם נישט שאדען אויב איך וועל דערצעהלען, אז ער האט נישט איינמאל זיך פערטרויט וועגען זיינע סימפא־טיעס צו יודען ער האט אין זיך באמת נישט געהאט קיין שום שפור פון אנטיסעמיטיזם .

די אונטערהאנדלונגען וועלכע האבען פערנומען א מאסע זיצונגען, צי פיר, פינף און מעהר שעה, זע־נען פארגעקומען אונטער'ן פראטעקטאראט פון סקשינסקין. אין זיין הויז, ביי זיין טיש. הגם דאס פיהרען אונטערהאנדלונגען האט ער איבערגעגע־לאזט סטאניסלאוו גראבסקין, האט ער אבער דאך ביי יעדער געלעגענהייט געמאכט פשרות, פערמי־טעלט, געמילדערט די געגענזאצען. מיט איין ווארט: ער איז געווען די נשמה פון דער דאזיגער ארבייט. ערשט מיט אנדערהאלבען אדער מיט צוויי יאהר צו־ריק, האט ער מיר ביי א געלעגענהייט אין אויסער־געוועהנליך ווארימע און שעהנע ווערטער געשריבען, ווי ליב ס'איז איהם זיך צו דערמאנען וועגען אט דער צוזאמענארבייט אונזערער איבער דער „אור־גאדע" און ווי הויך ער שעצט די גאנצע דעמאל־טיגע איניציאטיוו .

איך וויל נישט אין צוזאמענהאנג הערמיט רעדען וועגען דעם, פארוואס די „אוגאדע" איז נישט רעאליזירט געווארען. איך דערמאהן ,אז אין זיין ערשטע עקספאזע אלס פרעמיער האט ער וועגען יו־דען געזאגט צוויי זאכען: ער האט א געריהרטער דערצעהלט, ווי דאס הארץ האט זיך איהם געפרעהט ווען ער האט געזעהען ביי די אמעריקאנער יודען, וואס שטאמען פון פוילען נאך יאהרען פערברענגען אין אמעריקע, א געוואלדיגען סענטימענט צו פוילען, און דאס צווייטע וואס ער האט געזאגט האט זיך טאקע בעצויגען צו דער „אוגאדע". אויב איין „אור־גאדע" האט זיך נישט איינגעגעבען—האט ער גע־זאגט, — וועלען מיר מאכען א צווייטע, מען דארף אזא פראבע איבערחזר'ן און דערפיהרען צו א גליק־ליכען רעזולטאט. יא, ער איז געווען א הומאניסט, און א הומאניסט מאכט פאליטיק ,נישט מיט דער פויסט, נאר מיט עטיק.

אלעקסאנדער סקשינסקי האט זיך פערדינט געמאכט פאר פוילען אויף יעדען געביט, און אין יע־דער זאך וועלכע ער האט געפיהרט, האט ער גע־בראכט פוילען רוהם און כבוד".

קיין חתונות, קיין שום בעלער

לאנדאן אונטער'ן רושם פון פינאנץ־קריזיס

די לאנדאנער אזוי גערופענע „געזעלשאפט" איז געשטעלט געווארען צוליב'ן קראך פון פונט אין א שווערע לאגע : וואס מאכט מען מיט דעם „קליי־נעם סעזאן", וועלכער קומט אין ענגלאנד שטענדיג נאך דעם „גרויסען' זומערדיגען סעזאן? אמאל פלעגט מען אין דער צייט איינארדנען יאגדען, ווייל טעטיגע בעלער, חתונות א.אז.וו.

איצט ווייסען נישט די סעקרעטארען פון די וואוילטעטיגע געזעלשאפטען, וואס צו טון: אפרו־רופען די שוין בעשטימטע טראדיציאנעלע בעלער, אדער דאך זיי ארגאניזירען, ריזיקירענדיג צו הא־בען היזק און נאך קריטיקירט צו ווערען דורך די בלעטער, אז איצט איז נישט קיין צייט צו באלע־ווען און זיך לוסטיג צו מאכען.

יעדען טאג קאן מען לייענען אין די בלעטער אזעלכע קאמוניקאטען : „צוליב דער שווערער פי־נאנציעלער לאגע אין לאנד איז בעשלאסען געווא־רען דעם און דעם טראדיציאנעלען באל נישט איינ־צוארדנען".

עס איז שוין אפגעלעבט געווארען דער ביר־פארטער יעגער־באל, ס'איז אפגעלעגט אויף אנ'־אונבעשטימטער צייט דער באל אין וואלמאראל, וואו עס פלעגט שטענדיג, לויט טראדיציע, טאנצען די קעניגין. עס וועט נישט זיין דער „פאראד פון ציי־רונג", וועלכער פלעגט איינגעארדענט ווערען לטובת די קריגס־אינוואלידען.

דער גרעסטער טייל חתונות, וואס זענען גע־ווען בעשטימט אויף אקטאבער זענען אפגעלעגט גע־ווארען ואויף אנ'אונבעשטימטער צייט. אייניגע ארי־סטאקראטישע הייזער האבען מיטגעטיילט, אז אין לויפענדען סעזאן וועלען זייערע סאלאנען זיין גע־שלאסען, די באלעבאטים פון די שעהנע ווילעס צעפאהרען זיך. אט דער פערראט פון דער טראדי־ציע ווירקט אויף די בירגער פון לאנד אפשר מעהר, ווי דאס פאלען פון פונט און דאס אפשאפען פון גאלד־פאריטעט .

פון גאנץ פראנקרייך זענען די טוריסטען ענג־לענדער כמעט זיך אלע פונאנדערגעפאהרען. פון דער ריוויערע זענען אפגעגאנגען גאנצע איבערפול־טע צוגען. מענשען, וועלכע זענען געקומען קיין פראנקרייך ווילען גאנצע חדשים, זענען אוועקגע־פאהרען. אויף די אעראפלאן־ליניעס זענען די ערטער געווען בעשטעלט און אויספערקויפט אויף עט־ליכע טעג פאראויס.

—=):o:(=—

שדים אויף א בוידעם איז מאהילעוו

פון דער אקציע געגען די ימים נוראים אין רוסלאנד

דער מאסקווער „עמעס" דערציילט אין צו־זאמענהאנג מיט דער אנטי־ימים־נוראים־אקציע אזא מעשה פון מאהיליעוו:

די מעשה הייבט זיך אן אזוי :

אין דער נאכט (שדים ארבייטען ביינאכט) אויפ'ן צווייטן סעפטעמבער איז אין דער פארשטאט לופאלאוו באזאר־גאס נומ. 6, פארגעקומען פאל־גענדע „געהיימנישפולע, שרעקליכע געשיכטע".

פלוצלינג אין מיטען דער נאכט האבען זיך אנגעהויבען ברעכען די שויבען, די לאמפען האבען זיך פערלאשען, די שיסעל און געפעס זענען גע־פלייגען, און אוגערקעס, קארטאפעל, פאמידארען און שאר־ירקות (אפנים, אז לופאלאוו איז גוט באזארגט מיט גרינס) . . . ער שטוב, אימיצער האט אויפ'ן בוידעם געליי־רעמט, געטראסקעט און א שרעק האט אנגעכאפט

די איינוואוינער פון הויז.

וואס און ווער ?

נו, פערשטייט זיך, א שטוביגער שד. ווער דען ?

און אויב א שד, זענען געקומען די גייסטליכע פון אלע גלויבענס (מען האט נאך נישט געוואוסט געגנוי, צו וועלכען גלויבען דער שד געהערט און זיי האבען די מעשה אזוי דערקלערט :

זעהט איהר שוין, אז עס איז דא א גאט אויף דער וועלט, ווארים א שד אהן א גאט איז קיין שד נישט.

— קלאר, אז דאס איז דער זעלבער שד, וואס מען בלאזט איהם ארויס פון שופר. דאס האט איהם גאנץ גוט געמאכט זיך אויסצופרובירן.

און דאך האט מען בעשלאסען איינלאדען די מיליציע.

זענען געקומען צוויי העלדישע גבורים פון מאהיליעווער מיליציע און האבען זיך געזעצט ווארטען אויף ביינאכט.

און די נאכט מיט איהר פינסטערניש איז געקומען. שויבען האבען זיך געבראכען, פלים און אוגערקעס זענען געפלויגען און אויסערדעם האט איינער פון די מיליציאנערען געכאפט פעטש אויך.

זענען זיי (די העלדישע מיליציאנערען, נישט די שדים) אוועק: געגען שדים ווייסען זיי נאך נישט ווי צו שטרייטען.

אין דערזעלבער צייט האבען זיך אנגענומען די לענדען צוויי דאקטוירים פון לופאלאוו (דאקטוי־רים זענען אויפגעקלערטע מענשען) און אויך דער דירעקטאר פון לופאלאווער ביר־זאוואד און זענען גענאנגען „פארשען" דעם ענין. נאר אזוי ווי, זיי האבען נעבעך אויך געכאפט די זעלבע פארציע פאמידארען און אוגערקעס און זיי זענען געווארען צו שאנד און צו שפאט.

דער שד פון בוידעם און די גייסטליכע פון דער זינדיגער ערד האבען טריומפירט. לופאלאוו איז געלעגען אין פערצווייפלונג.

ביזוואנען עס איז געקומען די גפ"ו.

און עס איז געווארען אווענט. און עס איז געווארען נאכט, און אין מיט'ן נאכט. און דער שד האט גענומען ארבייטען. א זעץ אין פענסטער, קלעפ אויפ'ן בוידעם, קארטאפעל, בוראקעס — איבער'ן צימער, די קאץ איז דורכגעפלויגען פון אויווען דורכ'ן פענסטער און...

די חברה פון גפ"ו האבען אנגעצונדען א לאמפ, ארויף אויפ'ן בוידעם און געפונען דארט די פאמיליע דאנילאווס, איוואן דאנילאוו, אירינא דאנילאווא און דעם אויסגעשפראצטען פון זייער דיך — נאך א דאנילאוו. אלע דריי „שדים" האט מען, פערשטייט זיך, ארעסטירט.

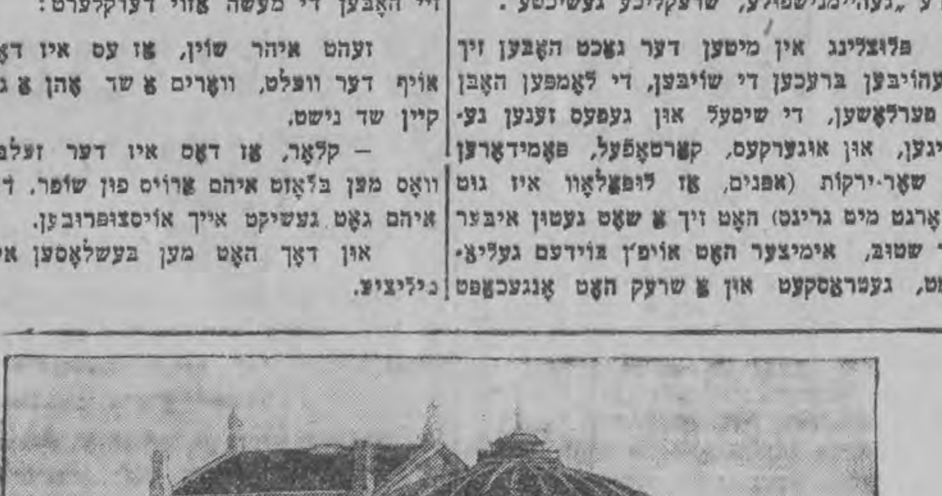

דער בעריהמטער בורגטעאטער אין ווין
זאל צוליב שפארזאמקייט־טעמים געשלאסען ווערען

אקציע פאר יודיש אין לאנדאן

(בריף פון לאנדאן)

שוין א לענגערע צייט גרייט מען זיך ביים אַרבייטער רינג אין לאָנדאָן פונ'סניי אויפצולעבען די יודישע וועלטליכע שול, וועלכע זאָל געפיה'רט ווערען לויט דעם מוסטער פאָלקס שולען פון אוי־מעטום, איבער דער גאַנצער וועלט, וואו יודען וואוי־נען און רעדען זייער אייגענע רייכע פאָלקס שפּראַך.

דער דאָזיגער ענין איז אָבער גאָר נישט אַזאַ לייכטער, ווי מען שטעלט זיך איהם אפשר פאָר. ס'איז נישט קיין בושה צו דערציילען, אַז נאָך ביים היינטיגען טאָג, אין אַ צייט ווען דער דראַנג צו אייגענער קולטור און ציוויליזאַציע, האָט דער־גרייכט אַפילו ביז ווייט ערגעץ אין די פערוואָרפענ־סטע ווינקלען פון דער וועלט, אָט אין דער דאָזיגער צייט ווערט נאָך די יודישע שפּראַך, דער סאַמע קרן פונ'ם יודישען פאָלקס לעבען, געשענדעט און טאקע פון אייגענע, וואָס בעציהען זיך צו איהר מיט יענער פעראַכטונג, וועלכע איז אַזוי ספּעציפיש יודיש. דערפאַר איז דאָך גענוג קלאָר און פערשטענדליך, אַז די אַרבייט אַרום אַ יודיש וועלטליכער שול, נאָך אין לאָנדאָן דערצו. פאָדערט מעהר ווי אַנשטרענגונג די איניציאַטאָרען פון דער היגער אַרבייטער רינג שול, זשאַלעווען נישט זייער מיה. אַליין געהט מען פון טיר צו טיר, פערשטעהט זיך, אַז דערוויל קלאַפּט מען צווישען די אייגענע היימישע חברים און מיטגלידער און מען בעט ביי זיי צו שיקען דאָס יונגוואַרג אין דער אַרבייטער רינג שול, וואו מען זאָל די קינדער אויסלערנען; קודם כל יודיש רעדען, לעזען און שרייבען. דורך דער צייט וועט מען זיי אויך בעקענען מיט די סאָציאַליסטישע אידעען, מיט דער פאָזיטיווער יונגער יודישער קולטור און ליטע־ראַטור, ווייל אנדערש קען מען נישט ערציהען דעם יונגען מענשען, וועלכע זאָל זיך קענען ענטקעגען שטעלען דעם לעבען אין אַלע זיינע פאָרמען, וואָס שאַפען די געזעלשאַפט פאַר איהם, און וועלכער ער בעדאַרף ווערען אַ מיטגליד צו קענען פערטיידיגען זיינע אינטערעסען און אידעאַלען.

צו דעם אַרבייטער רינג אין לאָנדאָן וועט איצט געלונגען ווידער גוט צו מאַכען דאָס, וואָס מען האָט זייט יאָהרען פערנאַכלעסיגט, איז שווער צו זאָגען. מען הערט זיך דאָ אָפטמאָל אָן גענוג אויבענאויפיגע מיינונגען ווענען אַזאַ טיפען פּראָבלעם ווי אַ יודישע וועלטליכע שול — און דאָס שאַפט אַפילו אומצופרי־דענהייט צווישען די אייגענע, וועלכע קומען מיט אַ תירוץ, אַז ביים אַרבייטער־רינג האָט שוין אַמאָל עקזיסטירט אַזאַ שול און זי איז פערנאַכלעסיגט געוואָרען, פּשוט דערפאַר, ווייל ס'איז נישט געווען ווער ס'זאָל זי אָנפיהרען.

אָבער דאָס אַלעס שרעקט איצט נישט אָב די טוער פון דער שולע, וועלכע איז אויך פאַראַ־יאָהרען אָנגעגאַנגען מיט איהר אַרבייט. אמת איז, אַז קיין סך קינדער זענען נישט געקומען אין שול אַריין.

מען מוז אויך זאָגען, אַז די שול וועלכע איז ביים אַרבייטער־רינג אָנגעפיהרט געוואָרען מיט אייגענע כחות, האָט דאָך בעוויזען עפּעס אויפצו־טון. די קלאַסען זענען געוואָרען כסדר וואַרעם בע־היצט, אויף די טישען זענען תמיד געווען צוגעגרייט די ביכער און די העפטען און יעדעס קינד איז בע־האַנדעלט געוואָרען מיט דער גרעסטער ליבע און אויפמערקזאַמקייט. בעזונדער איז אינטערעסאַנט, אַז אַ טייל פון די עלטערע קינדער, האָבען בעוויזען זיך אויסצולערנען שרייבען שעהנע יודישע קאָמפּאָ־זיציעס.

אָהן דער הילף פונ'ם לעהרער, שרייבט אַליין אין איהר העפט אַ דרייצעהן יעהריג מיידעל:

— אין אַ קליין צימער זיצט אַ ווייבעל און נייהט. צוויי קליינע קינדער שפּילען אויף דער בריק. די זון שיינט דורך אַ קליין פענסטערל און שיינט אויף דעם ווייבעלס פנים. די זון מאַכט איה־העַרץ פרעהליך און זי קלערט נישט אַזוי פיל וועגען איהר טויטען מאַן, וואָס איז געשטאָרבען אין דער מלחמה.

אַ יונגעל אין דעם זעלבען עלטער און אויך נישט דיקטירט פונ'ם לעהרער, האָט אין זיין העפט אַנגעשריבען:

— מיין טאַטע איז זעהר אַ גוטער אַרבייטער. די צייט איז זעהר אַ שלעכטע און דער באַלעבאָס בעצאָהלט זעהר ווייניג געלד, און דערפאַר איז עס זעהר שווער צו לעבען.

אַ שילער פון דער זעלבער קלאַס, ווייזט זיין קאָמפּאָזיציע וועגען אַ שיף אויפ'ן ים:

— מיין טאַטע און מאַמע און איך בין זיך געפאָה־רען אויף אַ שיף. און איך וויל אייך דערצעהלען פון מיין רייזע. די ערשטע טעג אויפ'ן ים זענען געווען זעהר שעהנע. נאָר שפּעטער האָט זיך געמאַכט אַ שרעקליכער שטורם און די שיף האָט זיך אָנגע־הויבען שטאַרק וואַקלען. אַלע מענשען זענען אַראָב פונ'ם דעק און זענען געוואָרען ווייס ווי שנעע...

אָט אַזוי און מיט עכטער ליבע צו יודיש, ווייזען די געבוירענע ווייטשעפּעלער קינדער זייערע שול אַרבייטען, געשריבען אין יודיש. אין זייער אייגענער שפּראַך. אין דער שפּראַך, וועלכע ס'רעדען היינט די ברייטע יודישע אַרבייטער מאַסען, וואָס זענען די טרעגער פון דער מאָדערנער, יונגער יודישער קולטור. אויסצולערנען בלויז אַ פּאָר לאָנ־דאָנער קינדער יודיש, הייסט שוין אַ גרויסער אויפטו, און דאָס שאַפט דערוויל דער אַרבייטער רינג, וועלכער האָט זיך אויך איצט געווענדעט צו די עלטערען, וואָס ווילען ערציהען זייערע קינדער, ז ייזאָלען נישט פרעמד זיין דער אייגענער שפּראַך און קולטור און דאָס איז טאקע אַ גרויסער פער־דינסט פון די יעניגע, וואָס בעמיהען זיך פאַר ווייטער אויפצולעבען די יודישע שול ביים אַרבייטער רינג, פון וואַנען ס'הויבען זיך אָן די ערשטע טריט צו אַ וועלטליכען יודיש אויך אין לאָנדאָן.

י. ליססי.

א יודיש מעדעל שטעהט פאר'ן געריכט

פאר פאטשען די מעטרעסע פון איהר פאטער אין פאריז

פּאַריז. וואָס פאַראַ יודישער פּראָצעס! — ריכטיגער אַ פּראָצעס פון יודען אויף אַבּיסעל אַ נישט יודישער טעמע: — אַ כלה, אַ טאַטע, אַ מעט־רעסע און... פּעטש! — — גאָר פרעהליך, דער ריכטער, די עדות, אַלע האָבען אַביסעל צוגע־שמייכעלט, ווען מען האָט אויסגערופען דעם נאָמען פון דער בעשולדיגטער:

— אַליס...

צו דער בעשולדיגונגס־באַנק איז אונדרייסט צוגעגאַנגען אַ שעהן יודיש מיידעל. בעשיידען אבער געשמאַק אָנגעטון. גרויסע שוואַרצע אויגען און שעהנע שוואַרצע קרויזע אונטער אַ קליין קאַפּע־לושעל. דאָס מיידעל האָט געשוויגען און אַראָב־געלאָזען די אויגען.

דער ריכטער האָט זיך אָבגערופען:

— איהר ווערט בעשולדיגט אין שלאָגען מאַ־דאַם ב. דאָס מיידעל שוויגט.

דער ריכטער לייענט ווייטער:

— איהר זענט אַריין צו איהר אין שטוב. עס איז געווען אין דער פריה. מאַדאַם ב. איז נאָך געשלאָפען. איהר האָט אָנגעקלאַפּט. האָט זי גע־עפענט די טיר. איהר זענט אריין צו איהר און מיט אַ פּאַראַסאָל זי אָנגעהויבען צו שלאָגען איבע'ן קאָפּ... פריילין זענט איהר זיך מודה? — דאָס יודישע פריילין שוויגט. זי שאָקעלט מיט'ן קאָפּ אויף יאָ.

— פאַרוואָס האָט איהר עס געטון? — פרעגט ווייטער דער ריכטער.

דאָס מיידעל שוויגט.

איהר אַדוואָקאַט העלפט איהר צו:

— נו זאָגט, זאָגט פריילין אַליס...

ענטפערט זי: —

— ווייל מאַדאַם ב. האָט צובראָכען דאָס גליק און דאָס רוה פון אונזער הויז... און אויך מיין גליק...

— פאַרוואָס?...

— זי איז געווען... מיט... מיין פאָטער

— וואָס?

— יאָ. זי איז געווען מיין פאָטערס... מעט־רעס...

— דערצעהלט... דערצעהלט. העלפט אונטער דער אַדוואָקאַט.

דאָס יודישע מיידעל לאָזט אַראָב די אויגען... זי רעדט שטיל.

— מיין פאָטער האָט אויפגעהערט צו זיין ווי אַמאָל... ער איז געוואָרען שלעכט צו דער מאַמען צו אונז. מיר האָבען זיך דערוואוסט, אַז ער האָט אַ געליבטע. מיר האָבען אַפילו געוואוסט, ווער זי איז. דער מאַמעס אַ פריינדין פון וואַרשא. אַ גע־גט'ע. איך בין געוואָרען אַ כלה... מיין פאָטער האָט אַמאָל אַזוי געוואונשען זיך צו דערלעבען די צייט... און איצט האָט עס איהם גאָרנישט אינטע־רעסירט... געלד אין שטוב האָט ער מעהר נישט געבראַכט... ער פלעגט נישט קומען גאַנצע נעכט אהיים... עס איז געוואָרען ביי אונז אין שטוב אַזוי שלעכט, אַזוי אומגליקליך... און אין אונזער שטוב איז אַלעמאָל אַזוי גוט געווען... איצט איז געוואָרען ליידיג, און טרויעריג... דער טאַטע איז קיינמאָל נישט געווען, די מאַמע איז אַלעמאָל געזעסען אַ פערוויינטע, מיין חתן האָט זיך אויך דערוואוסט דערפון. ער האָט מורא געהאַט, אַז זיינע עלטערען זאָלען זיך נישט דערוויסען, איך האָב נישט גע־וואוסט וואָס צו טון?... איך האָב קיין נעכט נישט געשלאָפען...

אין געריכט זאַל ווערט שטיל. אַלע הערען זיך איין צו די ריהרענדע ווערטער פון דעם יונגען יו־דישען מיידעל.

— טאָ וואָס האָט איהר געטון? — פרעגט דער ריכטער.

דאָס מיידעל שוויגט אַ ווילע, נאָכהער זאָגט ז ישטיל: —

איך האָב געוואָלט רעדען מיט מיין פאָטער איך גייה אוועק פון שטוב... איך האָב חתונה און די מאַמע בלייבט דאָך מיט איהם, בעטען איהם־... נאָר איך האָב זיך געשעמט... בין איך אוועק צו איהר... צו דער געליבטער פון מיין פאָטער. איך האָב זי געוואָלט בעטען, ז יזאָל איהם לאָזען צו־רוה... אָבער אַז איך האָב זי דערזעהען, האָב איך זיך נישט געקענט איינהאַלטען, און כאָטש זי איז גרעסער און שטאַרקער פאַר מיר האָב איך זיך בע־וואָרפען שלאָגען זי מיט מיין פּאַראַסאָל...

דאָס מיידעל שוויגט. אַלע שווייגען. דער ריכ־טער רייסט נישט איבער די שטילקייט. דאָס מיי־דעל וויל נאָך עפּעס זאָגען, נאָר אַז זי עפענט דאָס מויל, גיט זי אַ פאַל צוריק און צעוויינט זיך. דער אַדוואָקאַט האַלט זי אונטער.

— האָט איהר נאָך עפּעס צוצוגעבען פרעגט דער ריכטער איהר אַדוואָקאַט.

— ניין — ענטפערט דער אַדוואָקאַט — די אויפריכטיגע רייד פון דעם קינד זענען די שענ־סטע פערטיידיגונגס רעדע. בעפרייט זי.

מען פרעגט נאָך אויס עטליכע עדות. די ריכ־טער בעראַטען זיך און צום סוף טראָגט מען אַרויס דעם אורטייל.

— אַליס... ווערט בעפרייט.

דער ריכטער גיט נאָך צו: —

— אייער פאָטער זאָל שוין גוט ווערען און איהר זאָלט מעהר נישט דאַרפען פערטיידיגען די מוטער.

דאָס יודישע מיידעל וויינט, דער חתן פיהרט די אַרויס פון זאַל. דער פאָטער איז אויפ'ן פּראָ־צעס נישט געקומען.

כינעזישע זעלנער אויפ'ן מאַרש פון מוסדען קיין פּעקין.

קרבן פון שפיאנאזש

סענסאציאנעל קרימינעלישער ראמאן

(44

מאָריס איז אויפגעשטאַנען און איז מיט'ן טע־צעל אין די הענד אַוועק צום טישעל אין ווייטען ווינ־קעל פונ'ם צימער.

פלוצים האָט ער בעמערקט אַז די פּאָרטיערען אויף דער טיר, מיט וועלכער עס איז מיט אַ שעה צוריק אַריין מאַדאַלענאַ האָט זיך א ריהר געטון.

אין קאָרידאָר האָט אַ שטילען סקריפּ געטון די פּאָדלאָגע.

ווער קאָן עס דאָרט זיין?...

שנעל אויפשטעלענדיג דאָס טעצעל אויפ'ן טיש, האָט זיך מאָריס אַ וואָרף געטון צו דער טיר, און די ברייט געעפענט.

אין קאָרידאָר און אינ'ם פּירהויז איז געווען פינ־סטער און לעער.

— וואָס האָט פּאַסירט, מיסטער סטאַר? —

— ווער איז דאָרט? — האָט ער אויסגעשריגען. האָט מאַדאַלענאַ דערשראָקען אַ פרעג געטון.

— עמיצער האָט אונז אונטערגעהערט אונטער דער טיר.. וואו צינדט זיך דאָ אָן די עלעקטריע?

— רעכטס! — האָט מאַדאַלענאַ אָנגעוויזען, צו־לויפענדיג.

דאָס ליכט פונ'ם עלעקטרישען לאָמפּ האָט בע־לויכטען דעם פינסטערען רוים.

מאָריס האָט אַרומגעקוקט די ווינקלען, בע־טראַכט די מלבושים.

קיינער איז אינערגיץ נישט געווען.

זאַלבאַדריט זענען זיי אַרומגעגאַנגען איבער דער דירה, און זיך אַרומגעקוקט אין אַלע צימערען.

— דזשוליאַ שלאָפט, באָריס אויך... ווער זשע האָט עס געקענט זיין?

— דער, וואָס האָט אונטערגעהערט אונזער גע־שפּרעך איז ענטלאָפען. — האָט סטאַר געענטפערט, ווענדענדיג זיך צו דער אַרויסגאַנגס־טיר. — ווי־אַזוי איז עס מיר תיכף נישט איינגעפאַלען?

— די ליכט אויף די טרעפּען איז אויסגעלאָשען, געהמט מיין עלעקטריש לעמפּעל, — האָט קאַטשיאָלאַ פּאָרגעלייגט, זוכענדיג אין די טאַשען פון זיין פּאַלטען.

אַלע דריי זענען די פּאַמעליך אַראָפּגעשטיגען פון די טרעפּען.

אין הויז איז געווען שטיל.

די לאָקאַטאָרען האָבען געשלאָפען.

אָבער די הויפּט־טיר אויפ'ן גאַס איז געווען ברייט געעפענט.

— אָט איז אַ בעוויז! — האָט מאַדאַלענאַ אַרויסגעשעפּטשעט. — די טיר ווערט שטענדיג עלף אַ זייגער פערמאַכט, אויב מיר קומען שפּעטער, טורמע.

עפענען מיר די שטענדיג מיט אַנ'אייגענעם שליסעל

— וויפיל שליסלען האָט איהר פון דער טיר?

— נאָר איין שליסעל. דער אָנקעל טראָגט איהם שטענדיג מיט זיך. אויב ער איז נישט מיט אונז, און מיר קומען שפּעטער, מוזען מיר וועקען דעם וועכטער.

— איך וואָלט טשעקאַווע געווען צו וויסען, וואו ס האָט זיך אַהינגעטון דער שליסעל, וועלכער האָט גע־הערט צו דער לעדי ראָלסאָן, — האָט מאָריס צו זיך אַרויסגעשעפּטשעט, — איך ראַט אייך, ה' פּראָפעסאָר מאָרגען אַריינמאַכען אַ נייעם שלאָס אין דער טיר... און היינט נוט אַפּ די שליסלען!

קאפיטעל אכצען

מיס קאלפעפער קומט ק'יין לאנדאן

אַרעסטאַנטען, וואָס ווערען בעשולדיגט אין אַ מאָרד, זענען שטענדיג שטאַרק בערוהיגט, ערב אַ פּראָצעס, אָהן נפקא־מינא, צי זענען זיי יאָ שול־דיג, צי נישט שולדיג אין מאָרד.

אומשולדיגע ליידען אַוודאי נאָך טיפער.

צו דער דערנידערונג, וואָס זיי מאַכען אַדורך בעת דער פאַר־אויספאָרשונג, קומט נאָך צו דאָס בעוואוסטזיין, אַז דער מענש איז אין זיין נאַטור אָהן־יושרדיג, און עס דערמאָנען זיך די גרויזאַמע גערייכטס־טעות'ן און די אומגעקומענע אומגליקליך־פעראורטיילטע.

דאָס געפיהל פאַר אייגענע גערעכטיגקייט ראַ־טעוועט זעלטען־ווען עמיצען אין אַזעלכע מינוטען.

מאַקס קאַרלין האָט ביטער געליטען אין דער טורמע.

געליטען האָט ער נאָך מעהר אויך דערפאַר, ווייל ער האָט פאַר דער פרוי זיינער און פאַר זיין פערטיידיגער געדאַרפט אויסצובעהאַלטען דעם ווירק ליכען געמיטס־צושטאַנד זיינעם.

די צוזאַמענטרעפעניש מיט עטלען זענען געווען זיין איינציגע פרייד, כאָטש די דאָזיגע צו־זאַמענטרעפענישען פלעגען פאָרקומען אונטער דעם קאַלטען אויפמערקזאַמען אויג פונ'ם וועכטער, און די פערליבטע פאָר איז פון זיך געווען אָפּגעטיילט מיט אייזערנע שטאַכעטען.

דורך די אייזענס פלעגען זיי אויסשטרעקען איי־נער צום צווייטען די הענד, וואָס פלעגען אין אונגע־הייערער בענקשאַפט זיך צוזאַמענפלעכטען.

איין גאָט ווייסט, וויפיל געזונד און כח עס האָט געקאָסט מאַקס'ן און עטלען צו דערהאַלטען זיך ביים מוט און נישט אַוועקצופאַלען פון די כוחות.

וואָכען זענען געגאַנגען, און דער געהיימניש־פולער טויט פון פּאַולא ראָלסאָן איז געבליבען אַ נישט־ענטפּלעקטער סוד.

דער געריכטס־פּראָצעס איז בעשטימט געוואָרען אויף אָנהויב יאַנואַר.

דער בעריהמטער אַדוואָקאַט בראַון האָט אי־בערגענומען אויף זיך די פערטיידיגונג פון מאַקסן, און ביי די געשאַפענע בעדינגונגען האָט נאָר זיין אוי־סערגעוועהנליכער טאַלאַנט געקאָנט ראַטעווען דעם יונגען מאַן פון דעם זיכערען טויט.

די גוטע פריינד האָבען געוואוסט, אַז דער קאַמף וועט זיין אַ פערביסענער, און אין ווילדער שרעק האָבען זיי געקלערט וועגען זיין אויסגאַנג.

(פאָרטזעצונג קומט)

מען טאר נישט זיין קיין בחור

(אפּאשיסטישע סצענקע)

אין איטאַליען איז איינגעפיהרט געוואָרען אַ שטייער אויף בחורים, די טעג זענען אין איין שטאָט ברעשציאַ, געשטאַנען פאַר׳ן געריכט העכער פופציג בחורים פאַר׳ן נישט צאָהלען דעם בחור־שטייער.

אַלע זענען פערמשפּט געוואָרען צו בעצאָהלען צו צוויי הונדערט ליר עקסטראַ שטראָף, חוץ דעם שטייער, וואָס זיי מוזען איינצאָהלען פאַר דער גאַנצער צייט.

(פון די צייטונגען).

אין געריכטס־זאַל. אָנגעקלאָגטע, עדות, בעשולדיגער, פערטיידיגער, און פובליקום. דער ריכטער רופט אַרויס איינעם פון די אַרעסטירטע, קוקט אויף איהם בייז און זאָגט:

— אָנגעקלאָגטער, איהר ווערט בעשולדיגט אין זיין אַ בחור, זענט איהר זיך מודה אין אייער פערברעכען?

דער אָנגעקלאָגטער לאָזט אַראָפּ דעם קאָפּ און זאָגט שטיל: יאָ, הער ריכטער, איך בין זיך מודה אָבער...

— וואָס האָט איהר צו זאָגען צו אייער פערטיידיגונג?

די שטימע פון אָנגעקלאָגטען ציטערט און אויפהויבענדיג די פערטערטע אויגען זאָגט ער:

— איך... איך, הער ריכטער בין נישט שולדיג.

דאָס פּנים פון ריכטער ווערט שטרענגער און בייזער.

— ווער דען איז שולדיג, איך?

— עס קען זיין.

— וואָס?!

— יאָ, איהר, ווען איהר גיט מיר אייער טאָכטער פאַר אַ ווייב מיט פופציג טויזענד ליר אַלס מאָנאַטליכע פענסיע, וואָלט איך אפשר...

דער ריכטער הייסט אַריינרופען איינציגווייז די עדות, די ערשטע קומט אַריין אַ געשטופּעלטע מויד, שוין גאָר נישט קיין יונגע, זי טוט אַ קוק אויף דעם אָנגעקלאָגטען און זאָגט:

— דער יונגערמאַן איז בעוואוסטזיניג בעגאַנגען דאָס פערברעכען, איך אַליין אַלס פּאַטריאָטקע האָב איהם געוואָלט געבען אַ געלעגענהייט נישט צו פערבלייבען קיין בחור און האָב איהם אָנגעבאָטען מיין האַנד און האַרץ און ער האָט עס צובראָכען...

— וואָס צובראָכען? פרעגט דער ריכטער, די האַנד צי דאָס האַרץ?

— ביידע, הער ריכטער, ביידע.

— אַ ליגענט! — הערט זיך אַ געשריי פון פובליקום — איהר מעגט זיך ווינשען צו קריגען אַ פּאַטש מיט איהר צובראָכענער האַנד.

די צווייטע זאָגט עדות אַן עלטער׳ע פרוי, געפודערט און געפאַרבט.

— איך — זאָגט זי, — האָב וויפיל מאָל פערלוירען איהם אין די אויגען אַ טיכעל צי אַראָפּגעלאָזט אַ בייטעל, געשמייכעלט צו איהם געוואונקען און ער, דער גזלן, וו יער וואָלט די אויגעו געהאַט אין לאָנדאָן...

עס זאָגט עדות אַ קרעמער:

— איך האָב נישט געוואוסט, אַז דער פערשוין איז נאָך אַ בחור, אָבער איך האָב געזעהען אַ מענש גייט אַרום אַ פערמוטשעט, איז מיר אַריין אין קאָפּ: ווער ווייסט, וואָס ער טראַכט. אַ קשיא אויף אַ מעשה! לאָזט זיך אויס, אַז ער איז נאָך גאָר אַ בחור, — שוידערליך! — טוט דער ריכטער אַ זיפץ.

מען הערט אויס די איבעריגע אָנגעקלאָגטע:

— פאַרוואָס זענט איהר נאָך אַ בחור?

— ווייל איך וויל נישט, אַז מיינע שונאים זאָלען האָבען נחת פון מיר.

— ווער זענען אייערע שונאים?

— אַלע פערהייראַטע מענער און נישט פערהייראַטע פרויען.

— און איהר?

— איך האָב געטון אַלץ צו ווערען אויס בחור. איך האָב געשריבען בריף צו אַלע קינאָ־אַקטריסעס. זיך דערקלערט אין ליבע אַלע פרינצעסינס, און נאָכגעגאַנגען אַלע באַנקירס טעכטער און קיין איינע פון זיי האָט מיר נישט געענטפערט.

איינער פון די בעשולדיגטע בעט אַ וואָרט צו זיין פערטיידיגונג און זאָגט:

— איך בין שוין צוואַנציג מאָל פאַר׳ן לעצטען יאָהר אַ חתן געווען, געהאַט צוואַנציג כלות, ווי די בערין, און אַלע אַלע האָבען זיי מיך אָפּגעוואָרפען, איינע האָט געהאַט צו מיר אַ טענה פאַר וואָס איך קען נישט טאַנצען, אַ צווייטע פאַרוואָס איך שענק איהר נישט אַזאַ בריליאַנטענע שפּילקע וועלכע די רומענישע פרינצעסין האָט געקריגען פון איהר זתן. אַ דריטע האָט געוואָלט איך זאָל מיט איהר מאַכען אַ לוסטרייזע צום ניאַגאַראַ־פאַל, און איהר קויפען אַן אויטאָמאָביל, וועלכען זי זאָל אַליין פיהרען, אַ פערטע...

— גענוג! און איהר? ווענדעט זיך דער ריכטער צו אַן אַנדערען. פאַרוואָס זענט איהר געבליבען אַ בחור, האַ?

— איך, הער ריכטער, בין אַ שעמעוודיגער, אַז איך זעה אַ מיידעל ווער איך רויט און פערליר דעם לשון, איז ווי אַזוי ווילט איהר אַז...

דער פערטיידיגער נעהמט אַ וואָרט און זאָגט:

— די אָנגעקלאָגטע זענען אמת, בעגאַנגען גרויסע פערברעכענס, זיי האָבען געזינדיגט געגען שטאָט און געגען שטאָט־מיידלעך, געגען די מיידלעכ׳ס טאַטע־מאַמע, אָבער כל זמן די רעגירונג האָט נישט קיין הייראַטס־ביוראָען וואו מען זאָל יעדען בחור געבען אַ מיידעל און יעדער מיידעל אַ בחור, דאַרף מען די אָנגעקלאָגטע בעפרייען.

דער פּראָקוראָר איז אויפגעבראַכט:

— איהר ווייסט, מיינע הערען, זאָגט ער, וואָס פאַראַ פערברעכען עס איז פאַר׳ן שטאָט צו בלייבען אַ בחור? ניין, איהר ווייסט נישט. אַ בחור איז אַ מענש אָהן אַ גורל, אָהן אַ יאָך, ער קען פראַנק און פריי אַרומגיין און טראַכטען וואָס ער וויל און נאָך דערטראַכטען זיך צו גאָט ווייסט וואָס פאַראַ זאַכען געגען גאָט און געגען מוסאָליני. אַלע באַמבעס לייגען אונטער בחורים, אַלע בונטען און אויפשטאַנדען מאַכען די נישט־פערהייראַטע. ניין! אין אונזער לאַנד מוז יעדער בשר ודם זיין פערהייראַט או זהאָבע האָיף זיך אַ ווייב אַ קאָזאַק מיט אַ טוץ קינדערלעך, כדי ער זאָל פערגעסען אין פּאָליטיק. אין בונטען, אין אויפשטאַנדען און אין אַטענטאַטען.

דאָס געריכט גייט אַרויס זיך בעראַטען און נאָך דעם ווי די ריכטער טרינקען אויס אַ פאַר גלעזלעך שנאַפּס קומען זיי אַריין און דערקלערען אַלע אָנגעקלאָגטע פאַר שולדיג און פערארטיילען יעדען פון זיי צו צאָהלען צו צוויי הונדערט ליר׳ס שטראָף.

צו די פערמשפּטע טוען זיך אַ לאָז מיידלעך און מאַמעס, ציהען זיי פאַר די פּאָלעס:

— קום! מייער׳ינקער, איך גיב דאָס געלד אַלס נדן.

— זיי, ליבענקער, מיין חתן. און איך וועל פאַר דיר צאָהלען די שטראָף.

די בחורים קוקען אויף די פּאָליציאַנטען מיט בעטענדיגע אויגען און זאָגען:

— גיכער! ליבענקע, גיכער ראַטעוועט אונז און פיהרט אונז אָפּ אין תפיסה.

ש. פריילאַך.

מאַפּע פון מזרח־כינע

אַ משולה שלאָגט זיך מיט אַ האַק אין קאָפּ

ווייל מ׳זאָגט איהם אָפּ פון אַ וויזע קיין אַמעריקע

אַ מאָדנע טראַגעדיע איז די טעג פאָרגעקומען אין לאָמזשע מיט אַן עפּילאַג אין ביאַליסטאָק.

אַ לאָמזשער שיינער יוד, אַ בעקאַנטער למדן מיט עטליכע יאָהר צוריק אָפּגעפאָהרען קיין אַמעריקע ווי אַ משולח פאַר דער ישיבה. ער האָט אין אַמעריקע געהאַט גרויס דערפאָלג און, אַפּאַרבייטענדיג אַ לענגערע צייט, איז ער געקומען צוריק אַהיים אָפּצורוהען זיך אַביסעל. אגב, האָט ער דערווייל געוואָלט אויסנוצען די צייט און אָפּצודרוקען דאָ אַ נייאייגענעם ספר, וועלכען ער האָט גערעכענט שפּעטער פערשפּרייטען אין אַמעריקע.

בעת ער האָט זיך שוין אָנגעהויבען קלייבען צוריק קיין אַמעריקע, האָט ער זיך דערוואוסט, אַז זיינע פּאַפּירען זענען שוין אויסגעגאַנגען און ער וועט מעהר נישט בעקומען קיין וויזע קיין אַמעריקע.

דאָס איז פאַר איהם געווען ווי אַ קלאַפּ פון אַ דונער, זיין גאַנץ ביסעל געלד האָט ער אַריינגעלייגט אין ספר, וועלכען ער קען דאָ נישט אויסברענגען, און וואָס צו טון איז אויך בישטאַ. איז דער יוד אַריינגעפאַלען אין אַ מרה שחורה און האָט אויסגעמיטען די געזעלשאַפט פון מענשען.

איינמאָל, ווען ער איז געווען אַליין אין זיין צימער, האָבען די בני־בית דערהערט ביי איהם אין צימער עפּעס ווי טרוקענע האַרטע קלעפּ, מ׳איז אַריינגעלאָפען צו איהם און דערזעהען, אַז ער שטעהט מיט אַ האַק און האַקט זיך מיט דער טעמפּער זייט אין קאָפּ, פון וועלכען עס האָט גערונען בלוט.

מ׳האָט ביי איהם אַרויסגעריסען די האַק פון האַנט און אָפּגעפיהרט איהם קיין ביאַליסטאָק צו קרובים, אפשר וועט דער בייט פון דער אַטמאָספערע ווירקען אויף איהם צום גוטען.

דאָס האָט אָבער נישט געהאָלפען, ער איז געוואָר׳ען אַלס ברויזיגער, און דער סוף איז געווען, אַז מ׳האָט איהם געמוזט אָפּפיהר׳ען אין שפּיטאָל פאַר גייסטיג קראַנקע.

היינט און פאָלג. טעג!
דאָס גרעסטע מייסטערווערק
פון אַלע צייטען!
די שרעקליכסטע וויזיע פון וועלט־קריג
אין רעאַליסטישען בעגריף, לויט דעם
בער. ווערק פון E M.REMARQUE
אויפן מערב־פראָנט
קיין נייעס
מיטרייסענדע דראַמע, וואָס אילוסטרירט
פון איין זייט דעם פּאַטריאָטיזם און פון
דער צווייטער זייט די אכזריות און שחיטות איבער מיליאָנען אומשולדיגע מענשן.
די הויפּט־ראָלען קרעאירען מייסטערהאַפט: דער אונפערגעסליכער (בולבאַ)
LOUIS WOLHEIM, Lewis Ayres, John Wray i in
אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמיטאָג,
שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג
פאָפולערע פּרייזען.

Dr. med. J. LUBICZ
כירורג־ארטאָפּעד
פאַלודניאָווא 9. טעל. 17־183
צוריקגעקעהרט
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פּראַצאָוניע פון זעטעלכע אָרטאָפּעדישע
אַפּאַראַטען ווי: וויקלעדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע
הענט און פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.
נעמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"
דירעקציע: א. בעזמאַן און ד. צעלמייסטער.
ווייטערדיגע גאַסטראָלן פון דער בעליבטער סוברעטע
רעגינא צוקער
אָוונד־ פּרייזען פון 80 גר.
נאָכמ.־ פּרייזען פון 50 גר. ביז 2
מיט די וואַרשאָווער די סטאַר־אַרטיסטען לאָלא יאַקובאָוויטש, ק. ציסבאַליסט, א. קוריץ, ל. געטליכערמאַן, א. אייזענבערג, וו. אַמזעל.
פרייטאָג, דעם 2/X, שבת, דעם 3/X, זונטאָג, דעם 4/X, מאָנטאָג, דעם 5/X,
פּינקטליך 9.15 אָוונד שטורמישער ערפאָלג! גרעסטער שלאַגער! גרויסע סענסאַציע!
פון כתריליאָווקע ביז ניו־יאָרק
דער גרעסטער וועלט־שלאַגער אין 3 אַקטען מיט 20 נומערן געזאַנג און טענץ
מיט דער פלאַם־פייערדיגער סוברעטין רעגינא צוקער אין דער הויפּט ראָל
מיט אַנטייל פרויען: אַמזעל גאָלדע, בעזמאַן סאָניא, האָניגבאום לאה, טופמאַן מרים, לאָלא יאַקובאָוויטש. מענער: אייזענבערג אהרן, אַמזעל וואָלף, בלומשטיין שמשון, געטליכערמאַן לעאָן, קלמן גוטמאַן, צימבאַליסט קאַרל, קורץ אבֿרהם.
שבת, דעם 3/X און זונטאָג, דעם 4/X, 4 נאָכמיטאָג ! ווידער נייעס !
„דאָס פערלוירענע גליק" (בראַדיאַגאַ)
אין 3 אַקטען מיט געזאַנג פון י. מאַרקאָוויטש.
אין דער פּיעסע טרעט אויף צום 1. מאָל דאָס 8־יעהריגע וואונדערקינד לאָלא אַמזעל.
רעזשי: ק. צימבאַליסט. טעכנ. לייטער: ק. גוטמאַן. סופלער: מ. אייזענבערג.
דיריגענט: ש. בלומשטיין. בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

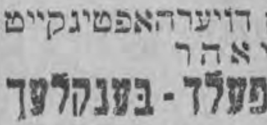

Palma-Patent

— די —
בעוואוסטע פעלד־בעטען
„Palma-Patent"
וואָס זענען אַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט
מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר
ווי אויך לעזשאַקעס. פעלד־בעטלעך און פעלד־בענקלעך
מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע, קאַנאַדיסקע
קאָלדרעס, קאָטשעס, טאַפּטשאַנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק
לאָדז פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 85־131
הורט דעטייל

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
רענטגען־אינסטיטוט
און ערצליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק אויגען־קראַנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, האַרץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסמאַן נערווען־קראַנקה. פון 12—2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פּאַפּיערני פרויען־ און געבורט־הילף פון 1—11½
ד"ר האַנטאַר כירורגישע קראַנקה. פון 5—6
ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז און אויערן־קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראָזענצווייג קינדער־קראַנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאַנער הויט־ און געשלעכטס־קר. פון 1—2
נ. ראָזעס צאָהן־ארצט פון 9—1
א. גראַדזענשיק צאָהן־ארצט פון 3—7
צאָהן־טעכניק, גענערהיילונג, בעלײַכטונגען, קראָנען, מאָסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען־אינסטיטוט. — היילונג פון הויט־קראַנקהייט פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען־שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלײַכטונג, קוואַרץ־לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אַלע מעגליכע אַנאַליזען.
אימפונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען אין שטאָט.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 90־216
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

אַ חודש פונעם יוד. בוך!
נוצט אויס די געלעגענהייט
אוי פערשאַפט אייך ביכער פון אַלע יוד. קלאַסיקער
כמעט אויף האַלבע פּרייזען
ווי: מענדעלע, פּרץ, אש, שלום עליכם, אַנ־סקי, דינעזאָן, אָפּאַטאָשו, לייוויק, נאַדיר, בערגעלסאָן, קאַלבאַק
און אויך אַלע אייראָפּעאישע איבערזעצונגען פון אַלע שפּראַכען צו בעקומען אין בוכהאַנדלונג
אַלטשטאַדט 12, אין הויף, 2. שט. לינקס, אַפּיצינע, ביי נ. בערלינסקי.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

אקטאבער

זון-אויפגאנג 5.27
זון-אונטערגאנג 5.30

דאנערשטאג 1 כ תשרי תרצ"ב

פון האנדעלס-געריכט

אופגעלאשטש אויף א מאן מיט א ווייב, וואס פיהרען „בשיתפות" א מאנופאקטור-געשעפט

אין אויגוסט ד. י. האבען די בעזיצער פון דער מעכאנישער טישלעריי „שמידט און שימאק" (לאגעווניצקא 49) אנגעגעבען אין געריכט א ביטע וועגען א „נאדזור". דער בילאנס שליסט זיך מיט דער סומע פון 211.369.51 זל.

אויף דער נעכטיגער זיצונג האט דאס געריכט נאכ'ן אויסהערען די צדדים, בעשלאסען דער פירמע צו געבען א „נאדזור" אויף דריי חדשים.

* * *

אין דער צווייטער העלפט אויגוסט ד. י. האט דאס געריכט פערעפענטליכט אנ'אופגעלאשטש דער פירמע „אהרן פרענקעל". פרענקעל פיהרט א מא־נופאקטור-געשעפט בשותפות מיט זיין פרוי אסתר אויף פעטריקאווער 64. די פרוי האט זשירירט די וועקסלען און ערפיהלט אלע פליכטען ווי אנ'אמתע שותפ'טע.

דאס געריכט, בעת'ן בעשטימען דעם אופגע־לאשטש, האט דער פרוי אסתר נישט געשטעלט אונטער'ן אופגעלאשטש, מחמת זי איז נישט געווען רעגיסטרירט אין האנדעלס-געריכט, והשנית, קאן אנ'אייגענע פרוי נישט זיין קיין שותפ'טע.

ווי ס'שטעלט זיך איצט ארויס, איז די פרוי אויך א גלייכע שותפ'טע צו א דריטעל הויז אויף סקווערא 3, און איז אויך א שותפ'טע צו צוויי פלעצער אויף מאטעיקא-גאס.

דער סינדיק האט דערום פערלאנגט אויך דער פרוי אסתר פרענקעל צו שטעלען אונטער אופגעלאשטש.

אויף דער נעכטיגער זיצונג האט דאס געריכט בעשטימט א ציגאב-אופגעלאשטש אויף אסתר פרענ־קעל, און דעם טערמין פון צייט פערעפענטליכען דעם אופגעלאשטש צו ענדערען פון סעפטעמבער אויפ'ן 8 יוני ד. י. פרוי אסתר פרענקעל איז געשטעלט געווארען אונטער פאליציייאישער אויפ־זיכט מיט דער פליכט זיך צו מעלדען איינמאל אין דער וואך.

—:[O]:—

פרענקעל—פאר א געוועהנליכן געריכט

דער נעכטיגער בעשלוס פון פראקוראר, ד"ר מארקאווסקי

(2) נעכטען האט דער פראקוראר, ד"ר מאריקאווסקי בעשלאסען דעם ענין יוזעף פרענקעל–וועלכער ווערט בעשולדיגט אין אונטערצינדען זיין פאבריק, כדי צו בעקומען אסקוראנץ – איבערצו־שיקען פון שטאנד-געריכט אין א געוועהנליכען געריכט.

נעכטען איז געווען דער לעצטער טערמין צו דעציזירען די דאזיגע פראגע.

די אויספארשונג וועט דעריבער אדורכגע־פיהרט ווערען אויפסניי.

די משפחה פינ'ם בעשולדיגטען בעמיהט זיך איצט, מחמת דער ענדערונג, צו בעפרייען איהם אויף קויציע.

היינט זאל וועגען דעם ענין איבערגעגעבען ווערען א ביטע צום אויספארשונגס-ריכטער.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז דער פארמע־לער פארשלאג פון דער פראקוראטור וועגען א־בערוויזען דעם פראצעס, איז נאך נישט אייגנע־פלאסען אין סעקרעטאריאט פון שטאנד-געריכט.

די סיבות פון דער ענדערונג זענען נאך דערווייל נישט גענוי בעקאנט, און מען רעכענט, אז דער פראצעס וועט שוין בכלל נישט פארקומען היי-יאהר.

יודישער יתום איז א סכנה צו ווערן געשמדט

די אייגענע מוטער וויל איהם אפגעבען אין א קריסטליך פינדעל-הויז

וועלכע יוד. פאמיליע ווען זיך דערמיט פעראינטערעסירן?

מיט 8 חדשים צוריק, איז אין לאדז גע־שטארבען דער היגער סוחר יהושע בלאנקעט. ער האט איבערגעלאזט א פרוי מיט א יונגעלע פון 8 יאהר.

נאך בלאנקעט'ס טויט, האט די מוטער דאס קינד איבערגעלאזט אויף הפקר, אהן א היים, אהן אנ'אויפזיכט.

דאס קינד איז א זעהר געראטענס. שעהן ענטוויקעלט מיט א גוט קעפעל און דערצו זעהר פלייסיג.

א שכן האט זיך דערום מיט דעם קינד פעראינטערעסירט, געגעבען עסען און אנ'ארט צום שלאפען. ער געהט אויך אין חדר, וואו ער ווייזט ארויס א גרויסען חשק צו לערנען.

די מוטער וויל אבער אלץ פון דעם קינד נישט וויסען. זי וויל איהם אריינגעבען אין א קריסטליך פינדעל-הויז.

דער שכן האט זיך געווענדעט צו הרב סגל, וועלכער פעראינטערעסי: ט זיך אויך מיט דעם קינד.

אפשר וועלט זיך געפונען א יודישע פאמילי־יע, וואס וועלט דעם יתום גענומען צו זיך, או דערמיט פערהיטען א יודיש קינד פון שמדו!

געגויעס וועגען דעם קינד, קאן מען זיך דערוויסען ביי הרב סגל (פאלודניאווא 25).

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911

עס האט זיך אנגעהויבען די מיליטער-רע־גיסטראציע פון מענער, וואס זענען געבוירען גע־ווארען אין יאהר 1911.

די רעגיסטראציע פיהרט אדורך די מיליטער ביורא פון מאגיסטראט אויף זאוואדזקא 11, טעגליך פון 8 ביז 3 א זייגער.

עס דארפען זיך שטעלען:

היינט, דאנערשטאג, ד. 1 אקטאבער

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D E

און די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 קאמי־סאריאט מיט די אותיות:

A B C

מארגען, פרייטאג, ד. 2 ארטאבער

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 קאמי־סאריאט

F G H Ch

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 קאמי־סאריאט מיט די אותיות:

D E F

טאג-נאטיצן

דער סקאנדאל צוליב יודישע שילער אין שטאט-ראט

ס'איז נאך נישט אדורך דאס עכא פון דעם סקאנדאל, וואס די ענדעקעס האבען איינגעאר דנעט אין שטאט-ראט, בעת ראטמאן ליכטענשטיין האט פערטיידיגט די פאזיציעס פאר'ן יודישען שול-ווע־זען אין בידזשעט פון דער לאדזער זעלבסטפער־וואלטונג.

אייגענטליך וואלט זיך נישט געווען וועגען וואס צו חידוש'ן, די ענדעקעס און פערשידענע כאדעקעס און נ.פ.ר.אווצעס האבען שטענדיג גע־קריצט מיט די צייהן און זיך געוועהרט מיט אלע מעגליכקייטען געגען דער יודישער שול, געגען אלץ, וואס האט דערמאנט וועגען דאזיגען ענין, כאראקטעריסטיש זענען אבער די מעטאדען, מיט וועלכע דער גאנצער רעכטער לאגער האט זיך בע־נוצט אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאט-ראט. דער סקאנדאל און די אוואנטורע האט זיך אנגע־הויבען דוקא דעמאלס ווען ראטמאן ליכטענשטיין האט גערעדט וועגען די יודישע שולען און וועגען פערמאכטען יודישען לעהרער-סעמינאר. ביידע ענ־דעקישע רעדנער, וואס האבען דערנאך גערעדט: מאגאנאווסקי און מאפיעלאווסקי האבען אויך נישט וועגען עפיס אנדערש גערעדט ווי וועגען דער יו־דישער שול. ערשט נאכדעם האבען זיי זיך ארומ־געזעהען, אז דאס וואלט נישט געמאכט דעם גע־העריגען עפעקט, ווייל דאס איז שוין געווארען וואכעדיג צו זידלען די יודישע שול. האבען זיי איבערגעדרעהט דעם פעלץ און געמאכט פון זייער אייגענעם סקאנדאל א פשוטען פאליטישען טומעל און דאס מיט דער קאלסטער אויסגעדרעכענטקייט מ'האט דאס בעטון גאנץ פשוט אויף אנ'אופן, וואס מ'זאל זיי נישט קענען כאפען ביי דער האנד.

אין דער פראטעסט-ערקלערונג, וואס די רעכ־טע פראקציעס האבען אפגעגעבען ווערט מיט קיין איין ווארט נישט דערמאנט די יודישע שול און די פאזיציעס פון בידזשעט, נאר ס'ווערט געזאגט אז זיי פראטעסטירען געגען דעם וואס ראטמ. ליכ־טענשטיין איז בעגאנגען א חטא געגען דער מלוכה אפאטעאיזירענדיג אין זיין רעדע דעם אוקראאי־נישען טעראר. מען מוז פשוט שטויגען, ווען? וואס? ווער? און דערביי האט מען נאך אין דעם גאנצען ענין אריינגעצויגען דעם פארזיצער פון דער זי־צונג ד"ר שיפמאן, הלמאי ער האט דערלאזט צו דער רעדע פון ראטמ. ליכטענשטיין.

דער ציל פון דעם דאזיגען שאך-צוג איז צופיל דורכזיכטיג.

דערביי דארף מען מאכען נאך עטליכע בע־מערקונגען. די פ.פ.ס. האט נישט געפונען פאר נויטיג צו נעמען א ווארט וועגען דעם גאנצען סקאנדאל, הגם זיי ווייסען אויסגעצייכענט וועגען וואס ס'האנדעלט זיך און האבען געמוזט זיך אנ־גאזשירען דערין.

און נאך עפיס. אין זאל איז נישט געווען קיין איין ראטמאן פון די יודישע בירגערליכע פראקציעס. ס'האט געקענט ארויסרופען א געוויסען נישט-בענרינדעטען פערדאכט וועגען דעם גאנצען ענין

י. ד.

א שאנטאזשיסט, וואס „ברענגט דאלארען און פעקל־ער" פון ארגענטינע

פיהרט ארום אנ'ארימע אלמנה איבער דער שטאט „אויסטוישען" 50 דאלאר און ווערט פערשווארנדען

היט אייך פאר דעם געפעהרליכען שאנטאזשיסט!

טאג־טעגליך הערען מיר פון פערשידענע שאנ־טאזש־געשיכטען, ביז־איצט זענען מיר געוואוינט צו הערען פון שאנטאזשיסטען, וואס שאנטאזשירען רייכע מענשען אויף כל'ערליי אופנים.

איצט טיילט מען אונז מיט פון א שאנטאזש־געשיכטע, וואו דער שאנטאזשיסט האט זיך ספע־ציאליזירט אויסצונארען געלד ביי ארימע־לייט:

אויף פיעטריקאווער 286 רוג גייער'ס מארק, וואוינט די ארימע אלמנה בלימה פרייס מיט פינף קינדער. די עלטסטע טאכטער ליבע איז אלט 16 יאהר.

נעכטען ? ?ינטיטאג ווען די מוטער איז אוועק אין דער „אפיעקי ספאלעטשני" אויף זאוואדזקא 11 וואו זי בעקומט אונטערשטיצונג פון מאגיסטראט. האט פלוצלונג עמיצער אנגעקלאפט אין דער טיר, ווען די 16־יאהריגע בלימה האט געעפענט די טיר איז אריינגעקומען אנ'עלעגאנט־געקליידעטער יונגער מאן און זיך געפרעגט צי די מוטער איז אין דער היים, אויף דער פראגע פון מיידעל: „צו וואס ער דארף די מוטער, האט ער ערקלערט, אז ער איז נאר וואס געקומען פון ארגענטינע, און האט מיט־געבראכט פאר דער פאמיליע פרייס צוואנציג דאלאר און א פעקעל פון זייערע קרובים אין ארגענטינע.

ווארטענדיג עטליכע מינוט האט ער פארגעלעגט אז דאס מעדעל זאל מיט איהם מיטפאהרען צו דער מוטער. דאס מעדעל איז דער פארשלאג נישט געפעלען געווארען און זי האט מיט איהם מיטגע־שיקט דעם 6־יעהריגען ברודער, היימ'על.

אויפ'ן טראמוואי האט דער חברה־מאן זיך אויס־געפרעגט ביים יונגעלע, צי זיי האבען פאמיליע אין אויסלאנד. דאס קינד האט איהם דערצעהלט אז ער האט א מוהמע מאשענבערג אין ארגענטינע.

קומענדיג אויף זאוואדזקא 11 איז נאך די מו־טער געשטאנען אין דער רייהע, איז דאס קינד צוגעגאנגען צו דער מוטער און איהר איבערגעגע־בען אז עפעס א הער ווארט אויף איהר.

ער האט אויך פאר דער פרוי פרייס דערצעהלט די אייגענע מעשה וועגען 20 דאלאר מיט א פעקעל פון דער מוהמע מאשענבערג פון ארגענטינע. און די געהייסען קומען אויף קילינסקא 65 אום 3 נאכמ. פון דארט איז ער מיט דער פרוי אוועק צום „קאנסולאט" ? אויף קאשטשושקי 21, וואו ער זאל מכלומרשט אפנעהמען דאס פעקעל. ער איז אריין אין דעם הויז, און דער פרוי געהייסען ווארטען פארן טויער. אין א ווײלע ארום איז ער צוריקגעקומען און דערצעהלט אז ער איז געקומען אביסעל צו שפעט. ער האט זי דאן אוועקגעפיהרט אין א הויז אויף רוג קילינסקיעגא און אבראמסקיעגא. דא האט ער זי ווידער געלאזט שטעהען פאר'ן טויער, און שפעטער איז ער צוריקגעקומען און דער־צעהלט, אז ער מוז אויסטוישען פופציג דאלאר כדי צו בעצאהלען 27 זל. פאר דעם פעקעל. ער האט דאן געפרעגט דער פרוי צי זי האט נישט ביי זיך 27 זל. די פרוי האט איהם געראטען ער זאל צו־געהן אויף דער גלובנא גאז וועז ער קריגען אויס־געטוישט פופציג דאלאר. ער איז דאן אריין אין א טויער אויף גלובנא גאס און ערקלערט דער פרוי, אז ער געהט דא אריין צו א בעקאנטען אויסטוישען די פופציג דאלאר. די פרוי האט אבער אומזיסט געווארט. — דער חברה־מאן איז מעהר נישט גע־קומען.

כדי צו פערהיטען אנדערע פון דעם שאנטא־זשיסט, גיבען מיר איבער זיינע סמנים: א יונגער־מאן, מיטעלע וואוקס, העלער שאטין, טראגט א פלוש־הוט, א שווארצען פאלטען מיט לעדערנע הענטשקעס.

ווי מ'זעהט האט זיך דער דאזיגער שאנטא־זשיסט גענומען צו „בעארבייטען" ארימע מענ־שען. ס'איז דא א חשד אז דער דאזיגער פערשוין שטעלט זיך אומישנע אוועק אין דער רייהע ביי דער „אפיעקי ספאלעטשני", דארט הערט ער זיך צו מעשיות פון די ריהע־שטייערס, ווער ס'האט קרו־בים אין אויסלאנד, וואו זיי וואוינען און נאך דעם. ווי די ארימע לייט געהען אהיים מיט די פאר גילדען אונטערשטיצונג, געהט ער אהין, און דערצעהלט מעשיות פון זייערע קרובים און אזוי ארום שאנ־טאזשירט ער אויס די פאר זלאטעס וואס די ארימע־לייט בעקומען צו דערהאלטען דאס לעבען.

פארזיכטיג אין די רייהע! דערצעהלט נישט קיין מעשיות! געדענקט, ווי דער פערשוין זעהט אויס!

קלאנג-קינא-טעאטער

APOLLO

היינט און פאלג. טעג!

כל-נדרי

א. א. זינגט דער פענאמענאלער אקטיאר און זינגער

Al JOLSON

אין דער מיטרייסענדער דראמע פון א מענש פונ'ם המון, וועלכער האט צוליב רוהם איבערגעריסען מיט דער טראדיציע און פערלאזט דאס יודי־שע געטא. א. ג.

„דער דזשאדז-זינגער"

אנהייב אין געוו. טעג 4 א זייגער נאכם. שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע ביים לאדזער מאגיסטראט איז מודיע, אז פון היינט דאנערשטאג ד. 1 אקטאבער הויבט מען אן אנצונעמען איינמעלדונגען פון ארבייטסלאזע, פיזישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכה'שער אונטערשטיצונג אויפ'ן חודש סעפטעמבער.

די כללים פאר די, וואס מעלדען זיך איין זענען דיזעלבע, וואס זענען געווען לעת עתה.

איינמעלדען זיך דארף מען, לויט פאלגענדען סדר:

דאנערשטאג, דעם 1 אקטאבער די אותיות:

A B C D E F

פרייטאג, דעם 2 אקטאבער:

G H I J

שבת, דעם 3 אקטאבער:

K L Ł

מאנטאג, דעם 5 אקטאבער:

M N O

דינסטאג, דעם 6 אקטאבער:

P R S

מיטוואך, דעם 7 אקטאבער:

T U W Z Ź

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אן אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגט די פערזאן. 2) א לעגיטימאציע פון פופ מיט קאנטראל-שטעמפלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ'ם ארבייטסלאזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען איין ווירטשאפט.

ברויט און פלייש זאל ביליגער ווערען

(א) אויפ'ן 2 אקטאבער איז צונויפגערופען געווארען די צעניק-קאמיסיע ביים מאגיסטראט, וועלכע וועט אויסארבייטען נייע ביליגע פרייזען אויף געבעקס (ברויט און זעמעל) און אויף כשר רינדען-פלייש און גערייכערטע פליישען.

די פערשפעטיגטע

צו דער רעגיסטראציע פונ'ם יאהרגאנג 1913 קאנען זיך נאך מעלדען

(א) נעכטען האט דאס מיליטער-ביורא ביים מאגיסטראט פערענדיגט די רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1913.

די, וואס האבען זיך צו דער דאזיגער רעגיסטראציע נישט געמאלדען, מחמת בערעכטיגטע סיבות, קאנען זיך נאך מעלדען אין משך פון דער וואך, כדי אויס-ארום אויסצומיידען שטראפען.

נאך דעם טערמין וועלען שוין קיין בערעכטיגטע תירוצים אויך נישט העלפען, און מ'וועט די נישט-רעגיסטרירטע איינמעלדען אויף א צוואנגס-אופן, און אויך בעשטראפען.

א פאליטישער פראצעס

(2) נעכטען זענען געשטאנען פאר'ן היגען קרייזגעריכט אלס בעשולדיגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט: טעאפילא זילבערשטיין (26 יאהר אלט), אלעקסאנדער שימבארסקי, (23 יאהר אלט) וולאדיסלאוו דאמיניאק (26 יאהר), נחמיה-לייזער טאביאס ('20 יאהר) און זיגמונט מיכאלסקי (32 יאהר)

די ערשטע פיער זענען דורכ'ן געריכט פעראורטיילט געווארען צו 4 יאהר שווערע טורמע יעדערער, מיט פערלירען אלע רעכט, און דער לעצטער, מיכאלסקי, ווייל ער איז נאך ביז איצט נישט בעשטראפט געווען — אויף 2 יאהר טורמע, ער ווענטועל: אויסבעסערונגס-הויז.

געפעהרליכער גנב-איינברעכער

ארייגעפאלען אין די הענד פון דער פאליציי

(2) דעם 12 יולי ה.י. האט א נישט-ענטדעקטער גנב-איינברעכער זיך ארייגעקריגען אין דער וואוינונג פון ד"ר יאן סמולסקי אין לוצק, און אוועקגענומען אויף א סומע פון 22 טויזענד זל.

די אויספארשונגס-מאכט איז פון דעם האנדאפדרוק אויף דעם דאקטאר'ס טיר דערגאנגען, אז דאס שטיקעל ארבייט, איז מעשי ידיו של מאיר גרושקא, א לאדזער גנב, וועלכער וואוינט „אפיציעל" אויף שיערצקאווסקא 29.

האט מען גרושקא'ן עטליכע מאל געזוכט אין דער דאזיגער וואוינונג, אבער ר' מאיר איז אויסגעטריקענט געווארען.

דער סוף איז געווען, אז געהיים-אגענטען האבען איהם נעכטען געפאקט אויף קאזשיני, און מ'האט איהם דערווייל אפגעשטעלט אין דער „אכסניא" אויף קאפערניקא-גאס.

נישטא איהם וואס מקנה צו זיין.

דער עקספארט פון פערטיגע מלבושים

קיין פראנקרייך און ענגלאנד

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך, איז די טעג געקומען קיין לאדז א פארשטעהער פון איינער פון די גרעסטע פראנצויזישע אימפארט-פירמעס אין פאריז, כדי צו שליסען א קאנטאקט מיט די פי. מעס, וואס עקספארטירען פארטיגע מלבושים.

דער דאזיגער פארשטעהער — אגב א פוילישער יוד — האט זיך פערבונדען מיט איינער פון די בעדייטענדסטע לאדזער הורטאוניעס אויף נאוואמיעסקא גאס. וועגען גרעסערע פאסטענס פון פערטיגע קליידער.

גלייכצייטיג דערוויסען מיר זיך, אז קיין לאדז זענען אנגעקומען נייע בעשטעלונגען מצד ענגלישע אימפארטערען.

ענדערונגען אין באהן-פאהר-פלאן

דער פריהמארגען-צוג 7,45 גייט שוין נישט קיין ווארשא

(2) אין צוזאמענהאנג מיט די ענדערונגען, וואס ווערען פון היינט אן איינגעפיהרט אין דער באהן-בעוועגונג, דערוויסען מיר זיך, אז עס וועלען אפגעשאפט פאלגענדע צוגען:

א.) צוג 312 פון לאדזער פאבריק באהן קיין ווארשא, וואס פלעגט אפגיין 7 א זייגער מיט 45 מינוט אינדערפריה;

ב.) דער צוג 3412, וואס האט קורסירט פון לאדז-פאבריטשנע ביז סקארזשיסק, 9 מיט 50 מינוט;

ג) דער צוג לאדז — קאלושעק, וואס פלעגט אפגיין פון לאדז 4 מיט 5 מינוט;

ד) דער צוג 3411. וואס פלעגט אפגיין פון סקאזשיסק און קומען קיין לאדז 2 מיט 2 מינוט.

ה) דער צוג 341, וואס פלעגט קומען פון קאלושעק קיין לאדז 5 מיט 37, און —

ו) דער ציג 313, וועלכער פלעגט אנקומען פון ווארשא קיין לאדז 8 מיט 45 מינוט.

די אלע צוגען פלעגען אוועקגיין און אנקומען אויף לאדז-פאבריטשנע.

אויף דער סטאציע לאדז קאלישער קורסירען די צוגען לויט דעם ביז-איצטיגען פאהר-פלאן.

געזעלשאפט „תרבות" אין פוילען

טעל. 213-84 זאל „פילהארמאניע" טעל. 213-84

דינסטאג, דעם 6. אקטאבער 1931. 8.30 אווענד וועט דער

גרויסער העברעאישער דיכטער

חיים נחמן ביאליק

האלטען א רעפעראט אין דער יודישער שפראך

אויף דאס טעמע:

„די שפראכען-קאמפען אין דער געשיכטע פון יודישען פאלק"

בילעטען פון 1.25 זל. צו בעקומען טעגליך אין דער קאסע פון פילהארמאניע זאל.

גוט מארגען!

לאדז איז שולדיג!

זיצען דריי יודען און פאליטיקירען, און אז דריי יודען פאליטיקירען, האבען זיי, באטירליך... פיער מיינונגען, און וועגען וואס פאליטיקירען יודען, קבצנים? — וועגען ענגלישען פונט.

זאגט איין יוד:

— ווייסט איהר, יודען, פארוואס דער „ענגלענדער" האט געהאט אזא מפלה? ווייל ער האט געטאן אנ'עוולה די יודען.

זאגט דער צווייטער:

— און איך זאג, אז דאס האט איהם גאנדהי אפגעשפראכען אנ'עין-הרע. זאל ער נישט וועלען זיין קיין „קופץ בראש!"...

זאגט דער דריטער יוד: — איך זאג, אז איהר ביידע ווייסט נישט; נישט די יודען, נישט גאנדהי — שולדיג איז גאר לאדז.

— פארוואס לאדז?

— ווייל די לאדזער קאנפעקציאנערען האבען לעצטענס גענומען „מלבוש-ערומים" זיין די ענגלענדער מיט די לאדזער „חלות", מיט „בענייטע" און „בעדרייטע" קימאנעס. און מיט טאנדייט-הויזען, און די לאדזער קאנפעקציאנערען האבען לעצטענס א מזל, אז וואס זיי מאכען, טרעפען זיי פונקט דערנעבען: מאכען זיי פעלצען, ווערט א חמימה. גרייטען זיי אן אלפאגע-מארינארקעס ווערט א קנאקעדיגער פראסט. מאכען זיי „דאמען - בענייט", זוכט מען „קינדער-טאנדייט", און האבען זיי זיך גענומען צו ענגלאנד, איז געפאלען דער פונט — אט ווער ס'איז שולדיג אין דעם ענגלענדערס מפלה.

לאדז איז שולדיג!...

אב—נעס.

פערבאנד פון די פראפ. פעראיינען

פייערליכע ערעפנונג פון נייעם לאקאל

(א) זונטאג דעם 4 אקטאבער, 11 א זייגער אינדערפריה, וועט פארקומען דער פייערליכער חנוכת הבית פון דעם נייעם לאקאל פונ'ם פערבאנד פון פראפעסיאנעלע פעראיינען אין פוילען, אויף פיעטריקאווער 64 (שענקעוויטש-גאס 9 — דורכגאנגס-הויז).

אין דער פייערונג זאל אנטיילנעהמען דער וואיעוואדע ה' יאשטשאלט און די פראקטישע רעפערענטען: מאראטשעווסקי, מאלינאווסקי, גארעצקי און אנד.

אפגעשטעלט די ארבייט אין די ציגיעלניעס

(2) נעכטען איז אין אלע לאדזער ציגעלניעס אפגעשטעלט געווארען דאס אויסארבייטען פון ציגעל אין צוזאמענהאנג מיט דער פערענדיגונג פון סעזאן אין דער צעראמיק-אינדוסטריע.

אין די נאהענטסטע טעג, וואהרשיינליך פון קומענדיגען מאנטאג, אן שוין, וועט זיך אנהויבען דאס אויסגראבען ליים אין די ציגעלניעס, ביי וועלכען עס וועלען בעשעפטיגט ווערען א סך ארבייטער.

אויף די שפורען פון אנ'איינברעכער באנדע

(2) מיט צוויי טאג צוריק איז בעגנבעט געווארען דאס געוועלב פון ראדיא-מכשירים און עלעקטראטעכנישע ארטיקלען פון א געוויסען אברהם אלטמאן (אויף זשגאווער-גאס 61).

דער היזק בעטרעפט אנ'ערך צעהן טויזענד זלאטעס.

לעת עתה זענען נאך די גנבים נישט געפונען געווארען, אבער לויט דעם אנגעזאמעלטען אויספארשונגס-מאטעריאל געפינט זיך די פאליציי אויף די שפורען פון א גרויסער גוט-ארגאניזירטער באנדע פון גנבים-איינברעכער וואס אפערירט אין לאדז און אין דער לאדזער סביבה.

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. ראמאנטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(124

— דאס איז אונזער הייליגער חוב, האט אידא פארטגעזעצט. מיר טראגען א גרויסען טייל פון דער אחריות פאר סאניעס איצטיגען צושטאנד. מיר האבען זי דאך אויסגענוצט פאר אונזער צוועק. מיר אליין האבען זי דאך פשוט איבערגעגעבען אין די הענד פון נירענבערג'ן. מיר מוזען דעריבער אלץ טון צו ראטעווען די אומגליקליכע.

— אידא, טייערע, האט טשארל געזאגט. דו ווייסט דאך, אז איך וואלט געטון אלעס מעגליכע און אלעס אונמעגליכע כדי קענען אויפצוטון עפעס פאר איהר. אבער ווי אזוי הויבט מען אן. ס'האט זיך דא געשאפען אזא שרעקליכער פערפלאנטערטער קנויל, אז מ'וואלט געדארפט עפעס א העלד א ריז פון פערשטאנד, כדי איהם אויפצופלאנטערן. אידא, איך האב אויסגעפיהרט דיין גרעסטען פערלאנג אין לעבען, איך האב דערגרייכט צ מיין ציל, צו מיין גליק, וועלכעס ווערט מיר איצט ווידער געשטערט ווערען, אידא, האט טשארל געזאגט, איך בין מיד, שרעקליך מיד. איך קען מעהר איצט מיט מיין געזונד גארנישט טון, זאג מיר אידא, לערן מיך און איך וועל ווייטער, אזוי ווי ביז איצט אויספיהרען דיין יעדען בעפעהל.

— טשארל טייערער, איך ווייס ווי אזוי אפצושאצען דעם קרבן וואס דו האסט פאר מיר געבראכט, איך ווייס ווי אזוי אפצושאצען דיין גרויסע ליבע צו מיר. איך בין דיר שולדיג זעהר פיל. איך בין שוין איצט דיינע אויף אייביג דיינע.

אידא איז ארייגעפאלען אין טשארלס ארעמס. ער האט זי פעסט געדריקט צו זיך און לאנג געקושט.

— אידא, זאג מיר וואס זאל איך נאך טון, כדי אפצוראטעווען די אומגליקליכע סאניע.

— וועגען דעם דארפען מיר זיך איצט גאנץ ערנסט פערטראכטען, ליבער טשארל, איך האלט מיך ווייטער ביי מיין איינפאל אז מ'וואלט געדארפט זיך בעמיהען ארויסצוברענגען סאניעס קינד אהער, דאס וואלט זי געקענט אפראטעווען.

— אבער ווי אזוי זאלען מיר דאס טון? וועט דען נירענבערגס פרוי, וועלכע איז אזוי שרעקליך אפגענארט און בעשווינדעלט געווארען פון דעם אויסווארף, וועלען גלויבען אין דעם אלעם, די אומגליקליכע איז דאך איבערצייגט, אז דאס איז איהר אייגען קינד. זי האט עס זיכער אזוי ליב בעקומען ווי אנ'אייגען קינד ,ווי אזוי וועט זי זיך לאזען איצט ארויסרייסען איהר קינד, ס'קען נאך קומען דערצו, אז מען זאל נאך איין מענש אומגליקליך מאכען.

— אבער ס'איז דאך מעגליך, אז מ'וועט דאס קענען אויפקלערען פאר נירענבערגס פרוי, זי וועט דאך דאס פערשטעהען...

אימיצער האט אנגעקלאפט אין דער טיר.

— אריין, האט טשארל א געשריי געטון, און אין צימער איז אריינגעקומען קארצעלא.

— גוט מארגען ,מיינע פריינד, האט ער געזאגט אין איין אטעם, איך ברענג אייך דעם לעצטען ביולעטין פון דאקטאר בנוגע דער קראנקהייט פון נירענבערג'ן, דער הויפט-דאקטאר האט נאך א לאנגער אונטערזוכונג פעסטגעשטעלט אז ער איז אונהיילבאר, אז ער וועט שוין אייביג פערברענגען אין די מויערען פון משוגעים-אנשטאלט.

— מיר ווייסען שוין דאס, האט טשארל געענטפערט, איך בין היינט געווען אין שפיטאל און איך האב זיך וועגען דעם דערוואוסט.

— אבער דאס איז נאך נישט דאס גאנצע, איך האב געהייסען גענוי רעווידירען דאס צימער, אין וועלכען נירענבערג האט געוואוינט און האב דארט געפונען א זעהר סענסאציאנעלען בריף.

ביי די דאזיגע ווערטער האט קארצעלא ארויסגענומען א בריף פון טאש און איהם איבערגעגעבען טשארל'ן.

— לייענט אליין און איהר וועט מודה זיין, אז דער אינהאלט פון בריף איז זעהר א סענסאציאנעלער.

טשארל האט גענומען דעם בריף און אנגעהויבען צו לייענען, אידא האט זיך אריבערגעצויגען איבער איהם און מיטגעלייענט א ווארט נאך א ווארט דער בריף איז געווען אדרעסירט צו דעם נאטאר ראטמאן אין לאדז מיט א צושריפט: „ווער ס'וועט דעם בריף דער ערשטער געפונען, ווערט געבעטען איהם איבערצושיקען צום נאטאר ראטמאן קיין לאדז וועלכער דארף איהם אויסנוצען און אויספיהרען ווייל דאס איז מיין פערלאנג. אין דער איצטיגער מינוט בין איך ביי די קלארע געדאנקען און איך גיב מיר אפ א פולשטענדיגען חשבון פון דעם אלעם וואס איך שרייב איצט, ס'איז מיין שטארקסטער ווילען אז די דאזיגע צוואה מיינס זאל אויסגעפיהרט ווערען ווי אמפינקטליכסטען ,איך שרייב דעם בריף צוליב דעם, ווייל איך גרייט מיך צו בעגעהן זעלבסטמארד אין דעם מאמענט ווען איך וועל דעמאסקירט ווערען און ווען מ'וועט מיך וועלען ארעסטירען. דער בריף וועט זיכער געפינען ווערען נאך מיין טויט און דעריבער בעט איך באמאמאל אז ס'זאל אויסגעפיהרט ווערען דער פערלאנג פון א מענשען, וועלכער האט אפגעלעבט א שרעקליכען עקעלהאפטען ,מוראדיגען לעבען, א לעבען פון א שרעקליכען פערברעכער, אבער גלייכצייטיג פון אנ'אומגליקליכען מענשען.

(פארטזעצונג קומט).

אפטייקעס

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בײַנאַכט דיזשורירען: ק. לײַנוועבער (פרײַהײַטס-פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1), וו. דאַנילעצקי (פּיעטרקאָווער 127), א. פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס 32), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37), פּ. וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקאַ 27).

אַ וואַרשאָווער „אורח"

משטאַטעוועט אין דער לאָדזער „באַנק פּאָלסקי" אויף געסט...

(2) וואַרשאָווער פּאָליצײַ האָט אַ לענגערע צײַט אַרומגעזוכט דורך שטעק-בריף דעם 26-יאָהריגען גנב מרדכי גגיאַזדאַ, ביז נעכטען האָט מען איהם געכאַפּט אין דעם וואַרטע-זאַל פון „באַנק פּאָלסקי", בעת ער איז געשטאַנען און אויסגעקוקט קרבנות אויף צו בעגנב'ענען.

און אַזוי ווי ער האָט געקוקט, האָט זיך פּאָליצײַ אויף איהם פערקוקט — און ער וועט איצט צוריק פאָהרען „בחנם" קיין וואַרשאַ.

אַ ביסעל גנבות

(א) בײַ פּיעטריקאָווער 88 האָבען 2 פּערשוין געוואָלט גנבענען קאַנאַליזאַציע-רעהרען.

איינעם פון זיי, יצחק קראָנענבערג האָט מען געכאַפּט,

דער צווייטער איז אַנטלאָפען.

(א) בײַ מרדכי סענדאָוויטשעץ (זגערזשער 4) האָבען גנבים אַרויסגעשלעפּט סחורות אויף אַן ערך טויזענד זלאָטעס.

(א) בײַ מאַריאַ וואַלמאַן האָבען גנבים אַרויסגעשניטען אַ האַנד-בײַטעל מיט 170 זלאָטעס, מזומן-געלד און מיט וועקסלען.

צוויי זעלבסטמאָרדען

(2) נעכטען האָט געפּרובט בעגיין זעלבסטמאָרד דורך אויסטרינקען יאָדינע, דער 19-יאָהריגער אַרבײַטסלאָזער יוזעף טאַרנעצקי (פון ניעצאַלאַ 10). אין אַ שוועכען צושטאַנד האָט איהם פּאָגאָטאָוויע אָפּ-

(א) אויף גאַרוטאָוויטש-גאַס 36 האָט אויסגעגעפּיהרט אין שפּיטאָל.

טרונקען אַ גרויסע דאָזע יאָדינע די 26-יאָהריגע דינסטמיידעל, זאָפיאַ גאָטשינסקאַ, וועלכע איז פּערפיהרט געוואָרען דורך אַ ליבע...

אויך די האָט פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

יודיש קאַמעראַל-טעאַטער

דירעקציע: דוד צעלמייסטער. אלעע 1-טער מאַי 2.

גאַסטראָלען פון דעם וועלט בעריהמטען אַרטיסט **א. סאַמבערג**

דער שטאָלץ פון דער יודישער בינע

מיט'ן אַנטייל פון דער בעריהמטער אַרטיסטין **בערטאַ זאַסלאַווסקאַ**

היינט, דאָנערשטאָג, ד. 1-טען, 9 אָוו. כמעט אַ אומזיסטע פאָרשטעלונג

אַלע פּלעצער פון די ערשטע ביז די לעצטע רייה יעדער בילעט בלויז 1 זלאָטע

ספּעציעלע פאָרשטעלונג — דער סענסאַציאָנעלער שלאַגער

דער פערשאַלטענער

אין 3 אַקטען פון ס. ביפּלאַיא. סאַמבערג אַלס פערשאַלט.

נאָך דער פּיעסע א. סאַמבערג (אין גרים) אין זיינע שלאַגערס:

„על קדוש השם" „די אַרימע חתונה" „אָפּגעגעבען ברויט"

אין אַלע פּיעסען נעמען אַנטייל לויט א.ב.: פרויען — אַמזעל געניע, גירל זיסעלע, זאַסלאַווסקאַ בערטאַ, לוריע פרידאַ. מענער — ד. אַריעל, ח. בראַקאַרוש, א. יאָלפשטאַט י. טופּמאַן, י. האָניגבוים, וו. שיגאַרין, ד. שערמאַן א. אַ.

רעזשי: א. סאַמבערג, ביהנע-דירעקטאָר: וו. שיגאַרין, סופלאָר: ש. לודנער.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 11 פריה ביז 2 נאָכמ. און פון 6 אָוונד.

פּרײַטאָג — גרויסע פּרעמיערע „דער פאָלקס-מענש" אין דער הויפּטראָלע א. סאַמבערג.

הערצל, ווײַצמאַן, זשאַבאָטינסקי

אויף דער אויבענדערמאָנטער טעמאַ וועט שבת דעם 3-טען ד. ח. שמיני-עצרת 10 אַ זייגער פריה אין זאַל פילהאַרמאָניע האַלטען אַ פאָרלעזונג דער בעוואוסטער פּראָלעגענט" און אַרבײַטער טוער ה' זרבבל.

די לעצטע געשעהענישען אין ציוניזם, דער 17-טער ציוניסטישער קאָנגרעס האָט אַרײַנגעבראַכט אַ איבערקעהרעניש אין דער ציוניסטישער וועלט ווייצמאַן און זשאַבאָטינסקי, האָבען אין די אַלע געשעהענישען געשפּילט אַ ערשט קלאַסיגע ראָל, וועט דעריבער זיין זעהר אינטערעסאַנט אויסצוהערען די מיינונג פון אַזאַ פערזענליכקייט ווי ה' זרבבל בנוגע די אַלע פראַגען.

לעצטע גאַסטראָלען פון א. סאַמבערג

אין קאַמעראַל-טעאַטער

אין דעם „פערשאַלטענעם"

היינט ווערט געגעבען מיט דעם גרויסען קינסטלער א. סאַמבערג אין קאַמעראַל-טעאַטער צום לעצטען מאָל די שפּאַנענדע און סענסאַציאָנעלע פּיעסע „דער פערשאַלטענער". צו איינהייטס פרייזען אַלע פּלעצער פון די ערשטע ביז די לעצטע רייה צו 1 זלאָטע אַ בילעט.

היינט פּײַערליכער קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע

היינט דאָנערשטאָג, דעם 1 אָקטאָבער, 8,30 אָוונד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל די ערעפענונג פון היי-יעהריגען קאָנצערט-סעזאָן. אויפ'ן היינטיגען אינאַוגוראַציאָנס-קאָנצערט טרעט אויס דער וועלט-בעריהמטער וויאָלענטשעליסט אַרנאַלד פעלדעס, וועלכען די אויסלענדישע און אינלענדישע פּרעסע לויבט זעהר שטאַרק מיט גרויס בעגײַסטערונג.

דער אויבענדערמאָנטער קינסטלער וועט אויספיהרען די אונשטערבליכע ווערק פון מאַרטיני, שאָפּען, באַך, אַלבעניז א. א.

פון קינאָ „בייקאַ"

אין קינאָ-טעאַטער „בייקאַ" ווערט איצט געשפּילט מיט גרויס ערפאָלג דער הערליכער פילם א. נ. „די ווילדע ליבע".

אין דאָזיגען פילם קרעאירט די הויפּט ראָלע די וועלט-בעריהמטע פילם שעהנהייט דאָלאָרעס-דעל-ריאָ. בעת'ן דזמאָנסטרירען פון פילם נעמט אויך אַנטייל אַ גוט איינגעשטודירטער כאָר, וועלכער פיהרט אויס פערשידענע ציגיינער און אַנדערע לידער אונטער דער ליטונג פון ה' לעווימין, דער מוזיקאַל שער טייל אונטער דער לייטונג פון ה' מ. לידוויער.

מ...

אין ... טשאָ...
נער לאָדז... טוביה ביאַלאָ...
דער ... בענער איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 18[illegible] אין וואַרשאַ בײַ אַ חסידיש-אַריסטאָקראַטישער פאַמיליע, זיין פאָטער אַלעקסאַנדער-זיסקינד האָט געהאַט איינס פון די גרעסטע גאַלאַנטערי-געשעפטען אין וואַרשאַ.

דער פערשטאָרבענער איז געווען אַ געבילדעטער מענש, אַן אייניקעל פון יואל וועגמייסטער. קיין לאָדז איז ער געקומען אין יאָהר 1889; וואו ער האָט געגרינדעט אַ פאַבריק פון בענדער און שפּיצען צוזאַמען מיט זיין שוואָגער בראָמבערג. אין יאָהר 1895 נעהמט ער אַליין איבער דאָס געשעפט און בויט אויס אַן אייגענעם פאַבריקס-בנין. פון דעמאָלט אָן ענטוויקעלט זיך זיין געשעפט וועלכע ווערט איינע פון די ריזיגסטע אונטערנעהמונגען.

אויסער אַ פעהיגער מענש, איז דער פערשטאָרבענער געווען אַ טיכטיגער כלל-טוער, גרינדער פון פיל לאָדזער אינסטיטוציעס, געוו. אַנפיהרער פון דער יודישער קהלה, געוו. ראַטמאַן און לעצטענס פּרעזעס פון אויפזיכטס-ראַט פון דער סוחרישער קרעדיט-באַנק. דער פערשטאָרבענער איז אויך געווען אין דער דעלעגאַציע, וואָס דער גערער רבי האָט געשיקט קיין ארץ-ישראל.

ת. נ. צ. ב. ה.

דער דאָלאַר אין לאָדז

נעכטען איז דער דאָלאַר געווען אָפיציעל 8.91, נישט-אָפיציעל 8.92 – 8.94. פונט אָפיציעל – 34.50, נישט-אָפיציעל – 36. דייטשער מאַרק אָפיציעל – 2.10, נישט-אָפיציעל – 2.09 – 2.10.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, דעם 1 אָקטאָבער

11,58 צײַטסיגנאַל. 12,10 מוזיק. 12,35 קאָנצערט. 4,00 מוזיק. 4,45 קאָמוניקאַט פאַר שיפער און פישער. 4,50 פאָרלעזונג. 5,15 מוזיק. 5,35 פאָרלעזונג. 6,00 קאָנצערט. 7,00 פערשידענעס. 7,20 מוזיק. 7,30 רעפּערטואַר. 7,40 מוזיק. 7.45 ספּאָרט. 8,15 מוזיק. 9,30 באָוועלע. 10,00 פעליעטאָן. 10,15 פון ווילנע. 10,45 קאָמוניקאַטען. 11,00 מוזיק.

23-טע מלוכה-לאָטעריע

5-טע קלאַס, 16-טער ציהונגס-טאָג

15,000 złotych na Nr. 26304.

10,000 złotych na Nr. 32436.

Po 5,000 złotych na N-ry: 46578 100820 126600 163696 193218.

Po 3,000 złotych na N-ry: 5180 47612 49313 186082.

Po 2,000 złotych na N-ry: 2845 52579 54390 66522 75657 96250 100831 109964 140649 160342 169551 180811 192124 207058.

Po 1,000 złotych na N-ry: 681 23393 28163 34156 38390 52339 56852 72903 80491 92877 163385 116764 118147 123123 100613 103271 106757 107726 108244 109105 109992 110713 114504 114537 116211 120485 123297 123429 123482 141537 142105 155013 157796 182615 186866 189698 192151 198594 197357 199697

Po 500 zł. na N-ry: 1742 2404 5183 8375 8930 12451 12749 14194 14526 15576 17519 20466 21111 21406 21787 21809 22765 24785 24998 27710 27727 28036 28570 29175 29313 29574 32501 34648 35525 35646 35880 37016 37083 40013 40790 41689 43402 44344 45957 50356 50723 50732 51952 52960 54605 54633 54981 55219 55945 57461 58539 59220 61869 61943 63335 64344 45957 50356 50723 50752 51952 52960 54605 54633 54981 55219 55945 57461 58539 59220 61869 61943 63135 64344 68274 70537 74081 75202 76706 77647 78109 78890 80700 84163 84175 84489 86550 86685 87412 8959 89313 90121 96527 96912 97148 97919 98097 98709 126401 127944 129390 130905 131923 132039 133315 134107 137014 137691 140868 142760 143353 144703 144905 146751 146761 146762 147190 147268 150411 150580 151287 152055 152226 153553 153626 154385 154394 154601 155713 156208 157040 157519 160096 160780 161784 162821 163726 163878 164343 166918 167390 167578 168682 168924 169632 170030 171287 171347 171669 175273 176219 180723 182415 182789 186861 190273 192644 193220 195454 195458 196046 200386 204668 206943 207156 208986 209334.

Po 250 ZŁOTYCH WYGRAŁY NUMERY:

49 181 209 63 379 95 431 95 560 82 751 61 75 81 896 1286 386 429 531 619 736 61 816 21 85 916 73 2027 55 81 221 92 4186 229 63 72 318 56 95 472 540 56 740 49 951 64 77 5023 432 95 543 48 689 779 83 833 6002 178 276 339 56 96 504 91 615 61 782 845 71 73 903 5 13 34 64 95 7100 207 31 370 424 649 850 8069 79 84 162 256 71 306 531 723 53 93 945 9019 62 66 125 46 434 52 568 620 41 10176 264 382 483 691 757 78 872 11021 65 97 115 258 302 63 83 99 416 562 741 813 26 12021 61 336 73 78 97 458 63 72 505 41 746 57 919 49 13182 95 305 9 413 29 532 652 74 81 95 843 948 66 90 14201 309 55 63 44 866 74 531 49 55 609 28 943 15037 217 50 326 58 434 63 674 808 57 900 17 51 16001 2 18 53 69 109 289 364 415 614 54 719 45 90 811 17159 79 285 390 581 923 37 92 18098 106 217 44 354 91 518 628 39 772 80 90 875 19013 87 102 77 251 322 427 68 73 547 637 64 711 830 95 931 71 20018 46 178 294 366 464 575 621 53 700 46 87 821 60 21352 99 401 55 710 86 953 70 22018 154 227 332 50 450 656 750 63 848 23050 58 175 226 529 717 31 902 16 24082 [illegible] 2 216 73 303 471 501 5 78 607 60 779 800 910

25036 132 232 43 90 406 79 618 776 978 26038 57 94 100 204 53 94 330 76 84 510 651 52 62 782 27120 213 84 338 52 475 86 518 607 53 733 88 962 84 28238 304 11 46 401 50 562 690 781 29011 58 76 118 236 408 647 88 769 848 925 37 41 54 33039 119 206 29 77 386 490 501 29 830 61 77 93 31034 40 90 135 37 204 9 48 444 67 99 580 622 37 50 52 70 92 876 908 10 32054 102 11 475 78 539 607 936 43 46 33076 129 61 84 260 77 442 305 45 52 90 728 75 86 803 86 965 66 86 34132 359 68 404 56 66 535 99 854 932 53 35051 77 98 163 65 492 644 742 97 952 36012 124 359 85 434 604 40 47 708 803 18 83 37022 44 83 117 77 84 201 85 94 96 313 77 401 6 633 735 962 79 38163 244 32 53 92 361 825 937 94 39017 29 46 57 75 136 51 71 266 95 98 372 506 61 50 79 735 51 828 7 75 984 95 40051 2 11 417 00 42 91 84 91 4 41024 119 20 70 218 66 389 694 716 74 89 868 79 979 42011 32 153 99 224 87 380 549 638 776 837 911 34 43094 176 299 403 592 613 84 724 40 832 76 953 44078 124 414 24 596 620 70 811 45119 58 221 555 97 663 912 98 46048 95 126 58 88 337 95 425 42 84 510 26 42 84 756 888 906 32 77 47009 196 306 591 608 25 801 27 82 91 904 14 19 48012 29 175 84 93 206 75 98 313 44 57 89 433 93 616 43 49130 389 93 99 419 607 26 56 808 35 61 69 926.

50081 120 35 239 358 68 432 787 94 822 36 51020 166 332 36 408 82 500 779 809 52139 77 80 324 82 430 900 53005 117 48 83 247 500 39 607 57 762 824 49 54024 56 129 435 685 911 55136 57 121 56 303 66 475 669 832 961 56383 403 95 510 26 75 613 34 733 832 925 57453 62 503 40 695 869 960 58018 50 117 53 86 407 557 63 612 24 718 77 841 929 59139 219 368 82 445 557 69 75 920 22 91 60198 233 71 91 323 466 531 634 84 709 71 806 42 993 61146 378 515 54 603 59 70 90 782 960 62051 68 77 366 488 92 95 628 762 85 891 63139 200 76 375 450 522 57 733 38 816 640067 78 131 262 363 525 57 694 718 20 36 948 93 65232 58 415 688 741 803 54 909 66046 254 406 36 531 805 7 45 88 928 60 68 76 67030 629 549 89 605 71 705 818 33 34 915 68124 297 326 87 435 509 25 665 766 810 988 94 69011 149 244 394 517 44 618 46 59 77 748 990 70069 128 40 234 68 314 30 64 74 453 63 99 518 45 721 911 71053 70 99 116 21 210 32 347 628 66 768 812 93 72039 147 247 309 525 73102 13 29 98 322 73 409 700 46 66 882 86 906 74330 84 93.

75317 62 454 553 714 854 910 60 76101 11 219 63 649 55 746 67 809 88 77016 155 245 371 507 56 667 796 837 78017 18 51 64 220 340 499 566 79135 250 71 343 71 568 664 88 706 45 835 53 80012 74 156 230 65 394 421 39 548 62 755 64 907 26 89 81007 84 166 93 263 81 702 806 975 82018 28 78 89 90 157 514 604 31 709 39 79 806 937 85 83007 51 70 103 77 479 815 26 85 84145 54 284 486 521 854 85262 99 462 724 867 906 86004 20 47 169 91 299 349 91 486 774 93 802 54 903 58 67 87105 204 49 79 331 35 462 515 615 826 74 88045 116 18 75 244 82 312 413 508 35 647 828 89078 120 94 354 39 68 430 56 550 63 628 50 743 817 87 954 87 90186 411 32 524 95 647 751 846 95 923 97 91000 10 88 137 247 51 565 626 828 70 88 942 92122 96 230 7 333 65 89 429 35 38 572 635 56 716 869 76 934 93089 166 73 219 55 400 549 55 620 40 719 89 800 19 27 48 73 94128 374 83 459 68 568 699 721 913 87 95001 92 157 87 219 600 1 24 25 93 898 917 96025 264 361 78 403 64 543 55 91 97409 588 785 816 966 98040 151 397 533 602 80 856 924 99055 83 99 213 87 88 395 477 85 596

100016 39 71 143 50 65 238 336 479 502 16 628 737 62 70 72 840 909 75 101098 175 238 59 82 390 93 466 600 66 74 80 727 84 964 102008 221 693 750 48 847 901 47 67 103045 154 93 252 54 57 300 40 406 577 613 710 875 994 104011 24 96 272 82 316 443 518 54 82 615 749 910 14 105042 51 206 370 468 596 619 707 12 896 106422 565 679 784 859 78 931 66 107024 156 67 215 19 55 63 77 301 32 613 21 61 702 08 34 51 52 842 108052 53 132 204 396 439 54 633 706 850 924 99 109188 214 388 90 549 75 675 732 55 85 825 49 110115 20 33 247 348 50 548 59 93 637 48 98 701 36 93 111058 145 225 519 716 54 112107 44 56 77 312 18 95 401 89 560 71 764 854 76 82 113090 126 272 438 640 67 752 965 114029 50 74 95 145 224 94 331 51 445 82 514 31 616 716 57 814 116005 202 342 46 437 98 599 788 802 10 71 117080 991 115010 38 67 141 332 473 77 527 619 21 88 997 228 347 48 459 569 639 86 734 820 65 921 42 74 94 98 118090 140 55 77 238 373 426 98 522 82 88 97 622 39 738 869 901 88 119029 75 82 113 276 307 42 83 459 549 725 59 835 50 920 120079 301 34 50 419 517 63 637 67 914 23 121017 70 101 28 44 259 325 419 509 18 76 634 80 751 812 122069 141 205 317 54 97 495 507 09 98 609 73 712 47 90 951 89 123030 190 256 61 324 415 565 68 690 700 821 902 124311 74 467 82 538 88 629 755 907 37 68.

125224 333 470 78 696 745 964 71 95 126024 68 77 115 283 403 518 77 664 727 36 127045 128 205 66 327 411 14 20 51 529 66 68 94 721 35 920 94 128019 5 60 88 115 4 73 228 46 327 797 851 129018 52 61 98 326 84 421 83 511 32 92 759 817 84 988 130052 404 36 71 630 93 704 08 66 83 805 22 69 94 96 959 131042 6 140 58 94 321 590 660 65 877 929 36 132041 70 135 82 252 514 634 44 824 99 133059 293 336 53 434 601 48 61 746 832 914 28 8 134058 152 330 87 96 54 617 89 749 935 47 135257 14 481 511 708 51 845 904 16 24 43 90 136014 19 36 38 57 155 71 689 721 47 927 95 137045 185 451 795 832 43 99 909 138249 97 406 35 559 645 715 853 940 139088 511 35 94 760 847 920 82 140011 35 40 350 405 77 518 661 831 951 88 141044 54 190 280 346 81 403 94 733 40 70 90 51 66 142095 211 33 321 338 51 405 39 515 866 937 143198 207 19 40 63 77 314 38 68 459 518 608 80 712 338 43 80 86 910 74 14046 245 508 11 778 921 145002 73 189 360 71 741 55 87 877 938 80 146026 116 44 52 244 352 527 42 665 712 33 858 990 14707 75 141 88 488 795 825 66 80 148095 158 89 239 74 31 52 64 435 46 525 611 54 724 901 14 149013 76 85 329 75 91 466 666 769 8806

150351 86 484 600 88 727 60 917 64 151051 63 97 123 42 84 86 332 84 76 90 98 453 581 49 6331 52 750 977 152009 24 106 246 55 67 84 436 89 544 618 851 61 76 153001 37 62 132 44 216 405 512 334 65 606 11 708 745 831 9531 154100 13 299 453 565 66 15 33 843 982 155055 59 162 316 407 518 53 776 949 52 156100 49 282 321 497 655 94 722 79 836 937 157070 105 23 74 223 352 416 18 61 509 58 703 11 72 800 916

158182 237 68 319 461 655 721 824 911 46 159010 96 183 307 59 71 430 639 839 68 920 160064 88 134 257 74 301 11 51 74 455 532 58 794 800 905 161098 179 221 66 345 416 29 56 625 40 745 94 162244 583 85 709 811 920 68 78 163220 62 35 2 584 745 71 967 87 164016 26 49 363 435 561 814 919 165013 62 78 123 51 231 46 368 440 551 758 95 869 166016 33 71 109 22 28 516 613 44 759 167018 226 55 323 95 991 169009 69 77 144 79 94 225 88 300 02 32 33 451 512 63 653 798 63 909 71 17007 167 89 212 86 324 447 519 67 619 34 57 61 90 717 96 902 171101 15 35 512 622 80 95 854 66 172119 307 17 39 511 57 94 692 723 855 81 97 905 173039 80 292 328 437 589 614 68 703 39 58 901 96 174014 85 174 226 88 542 758 81 921 34 93.

175078 90 241 97 461 506 45 687 774 910 46 176077 88 209 95 650 74 791 830 76 81 917 63 69 177015 125 51 281 376 81 401 30 45 557 668 718 816 77 99 965 178047 125 58 248 490 586 91 688 706 866 973 92 179058 192 98 213 74 98 404 23 53 70 532 792 853 991 180132 96 246 343 89 423 593 880 181014 112 242 343 447 52 537 69 683 88 711 819 901 182148 214 315 36 406 718 881 985 183040 68 98 119 264 90 688 96 792 944 96 184023 65 80 153 64 258 421 79 619 92 974 185168 210 430 512 32 626 53 703 822 186009 47 141 42 59 258 333 439 75 509 56 845 60 75 187126 75 237 43 98 654 716 53 60 854 932 79 188147 48 203 33 52 57 446 48 501 51 656 779 81 93 189014 23 41 50 242 48 312 400 06 84 89 626 44 76 715 19 96 856 912 58 190075 87 108 75 239 61 358 529 671 925 191018 132 506 56 613 24 56 709 21 844 82 990 192131 255 319 86 407 57 701 75 78 79 89 847 90 97 982 97 193054 80 99 172 271 90 369 449 657 71 91 725 49 50 831 39 194030 172 311 18 411 71 557 656 93 84 901 195027 58 132 226 435 633 58 855 972 196095 188 291 368 510 61 95 642 740 969 82 197059 97 131 331 48 58 402 19 500 610 22 54 744 69 855 95 935 198022 55 240 320 407 11 48 56 663 700 801 17 19 20 199122 33 78 446 680 702 39 90 801 32 957 60 86 97.

200000 02 22 181 299 561 660 727 50 807 74 201020 178 296 369 403 04 59 82 583 84 686 801 82 202012 60 223 63 525 94 965 78 203016 54 94 191 284 90 370 400 534 813 985 91 204050 87 95 127 57 62 235 318 408 593 62 724 800 82 70 930 62 81 85 205027 53 96 100 09 211 21 26 63 351 56 73 77 91 98 410 11 724 36 84 895 940 93 94 206056 66 97 106 62 71 456 713 19 72 833 913 67 207009 29 51 144 309 42 54 698 826 59 927 208102 49 66 240 54 333 640 58 7772 806 911 13 52 209060 136 52 99 212 90 370 86 427 35 536 680 732 41 804 928 89.

היינט און פאלג. טעג! — דאס גרעסטע מייסטערווערק פון אַלע צייטען! — היינט און פאלג. טעג!

די שרעקליכסטע וויזיע פון וועלט-קריג אין רעאַליסטישען בעגריף, לויט דעם בעריהמטען ווערק פון E. M. REMARQUE

„אויפ'ן מערב=פראנט קיין נייעס"

...ווייסענדע דראמע, וואס אילוסטרירט פון איין זייט דעם פאטריאָטיזם און פון דער צווייטער זייט די אכזריות און שחיטות איבער מיליאָנען אונשולדיגע מענשען.

די הויפט-ראָלען קרעאירען מייסטערהאפט: דער אונפערגלייכליכער בולבא LOUIS WOLHEIM, Lewis Ayres, John Wray i in.

...אפולערע פרייזען פון די פלעצער. — אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג. — פאפולערע פרייזען פון די פלעצער.

מענער=קאפעלושען

צום איצטיגען הערבסט-סעזאָן
אין גרעסטען אויסוואהל
און די נייעסטע פארבען און פאַסאָנען
צו פאַבריקס=פרייזען
ביי **י. שווארצבערג,**
50 פיעטריקאָווער 50

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט. אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך הערט נרוים אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א האסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס הערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דיימשען פראפעסאר

דאקטאר בראכוריעהונג בעזמייגונג זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכקייטען ברוך. אויך פאר הויקערס לימונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אמגלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנעש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

זיט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א ברוך-קראנקהייט, האט האט מיר דורך די מעהרערע אָפּגעקען בערואהם מיין לעבען.
היינט א דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, אייגענטימער פון הייל-ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) בין איך בעפרייט פון רופטור-ליידען, צוליב דעם פיהל איך מיך פערפליכטעט אויסצודריקען עפענטליך מיין דאנקבארקייט.

(—) A. GUZE, Łódź, ul. Sw. Anny Nr. 26.

קלאַנג-קינא **MIMOZA**
קילינסקיעגא 178

היינט און פאלגענדע טעג!
גיגאנטישער אייראפעאישער קלאנג-פילם!

סוף וועלט

אין די הויפטראָלען:
Colette Darfenil, Wiktor Francen i Atel Gance

נעכסטער פראגראם:
Wł. Gajdarow i Ita Rina
אינ'ם פילם „אויף די כוואליעס פון ליידענשאפט"

אָנהויב 4 נאָכמ., שבת און זונטאָג 2 בייטאָג
אויפ'ן ערשטען סעאָנס אַלע פלעצער 60 גר

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26

הייַנט און פאלגענדע טעג:
גרעסטע קלאַנג-דראַמאַטיש ווערק פון DUPONT
דערנער-וועג פון ליבע און ראַסע א. ג.

דאס אייביגע ליד

אין די הויפטראָלען:
MARY GLORY
און די גרויסע קינסטלערין פון דער הבמה **מרים עליאש**

דאָס מייסטערווערק איז אַ רעוואלאציע אין דער קלאנג-קינאָ-קונסט קריניצע פון רייצענדע מעלאָדיעס. וואונדער פון רעזשי, אויס-שטאטונג און קאָנצערט-שפיל פון די ארטיסטען.

אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג 12 בייטאָג.

שייטלען

מיט פאַריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי **קערש, סקווערא 15**
לינקע אָפיצינע, 1-שטער שטאָק.

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
„POLONJA"
ŁÓDŹ, Św. JERZEGO Nr. 11.

דערמיט מאַך איך בעקאנט מיינע געעהרטע קונדשאפט, אז אין מיין אַטעליר איז דורכגעפיהרט געווארען אַ גרינדליכער רעמאָנט מיט גאנץ נייע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען קאַווקאַזער, מזרח און פערשידענע קאָוובאָיסקע. יעדער קען זיך פאָטאָגראַפירען אהן צוצאָהלונג.

אַ פרעמיע! יעדער איינציגער, וואס בעשטעלט 6 ברוינע פאָטאָגראַפיעס פאר **3 זל.** בעקומט אַ שפּיגעלע מיט זיין איינענער פאָטאָגראַפיע אומזיסט. גרויסע פאָרטרעטען מאַך איך צו זעהר ביליגע פרייזען. מיט אַכטונג

„POLONJA"
דיפלאָם. פאָטאָגראַף
לאדז, יעזשענא 11.
צופאָהר מיט טראַמוואַי נומ' 3.

יעדער איינציגער
האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראָבען או"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

Dr. med.
Zaltrecht
ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.
נעהמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—3 נאָכמיטאָג און פון 6 ביז 9 אווענד.
זונטאָג פון 9 ביז 12 בייטאָג
פיעטריקאָווער 10
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאר פאר ווענערישע הויט=קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ=לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

„SANATO"
כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאַלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער=סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאַס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיט'
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאי
כירורגישע אַפטיילונג פון ד"ר מעד. ס. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
אויגען-אַפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאָכמיטאָג.

Dr. Med.
M. Wajnberg
ספעציאל ארצט פאר נערווען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
ZEROMSKIEGO 25 (פאנסקא)
טעל. 172-20
נעהמט אָן נאָכמיטאָג. פון 5 ביז 7

פאר **2 זל.** אַ קילא
בעקומען עכטען
ביהנען-האניג
פיעטריקאָווער 2,18-טער
הויף, אין שפייז-געוועלב.
גאראנטירט פאר אנאליז.

בייהעריבס
... מיט קאָ-חעש, עתענט. ... מאשינען, חערען בעזונכט גע-... ווילערטע ארבעטס אויף אַ גאנץ יאָהר. צו ערפאהרען אין דער טריקאָ-פאבריק שרודמיעסק 9 (טריהער ציגעל-גאַ 24)

Dr. med. **H. GUTSZTADT**
ספעציאַל-ארצט פאר אַקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 62 (Sródmiejska 14)
telefon 129-52.
נעמט אָן פון 9—10 פריה און פון 5—7 אָווענד.

Dr. med.
Szymon Grinberg
קינדער און אינערליכע קראַנקהייטען
POŁUDNIOWA 20, tel. 168-38
נעהמט אָן טעגליך פון 12—1 און פון 4—6 אָוועגד

קליינע אנאנסען

פרייז פון אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

אַ לערן-יונגעל צו סוויטערס געגען באַלדיגער צאהלונג קען זיך מעלדען, וואָלבאָרסקא 32, ביי גאָלדמאַן. 6593

קוואַליפיצירטע האַנד-נייהערינס ווערען גע-זוכט צו סוויטער'ס. צו ערפאַהרען ביי פרידע, פיעט-ריקאָווער 45, פראָנט, 3. שט., וו. 22.

ס'ווערט געזוכט פון זאפארט אַ קעטלער(קע), נייהער'ינס אויך אויספערטיגערינס צו טריקאָ-וועש, גאַראַנטירט אַ גאַנץ יאָהר אַרבייט. מעלדען זיך באַוואַמיעסקא 28, פראָנט, 1. שטאָק אין טריקאָ-טאַזש-געשעפט.

עס איז נויטיג

אַ שטריקער-אַרבייטער, ווי אויך אַ קוואַליפי-צירטער האַנד-שפולער(ין) ווערען געברויכט זאַ-כאָדניאַ 54, לינקע אָפיצינע, וו. 44.

אַ יונגעל פון 14 ביז 16 יאָהר ווערט געברויכט פון באַלד געצאָהלט. זיך צו דערוויסען ביים צייר-טונגס-פער-קויפער עק מאַלאַ און בענעדיקטאַ.

DR. MED.
Józef Imich
ספעציאַליסט פון אוירען. נאָז. האַלז און קעהל-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאַניושקי 1, טעלעפאָן 209-97
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 נאָכ.

Dr. Z. Rakowski
פאר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען
9 קאנסטאַנטינער 9 טעלעפאָן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—8.

אַנאָנסען=פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
פאר מילימעטער-שורה: ליניער דער שטעט 50 פראָצ. טייערע. אויסל. 100 פראָצ. טייערע. מעלדונגען—10 גר. אַ ווארט

אַבאָנעמענטס=פרייז: אין לאדז — 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פראָווינץ 5.50—6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאַלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך.
די אדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.